

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Освітня програма	25889 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	25889
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Фарат Олександра Володимирівна, Дерій Ольга Юріївна, Миколенко Олена Петрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	10.04.2023 р. – 12.04.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://nmv.pnu.edu.ua/doktor-filosofii/051-ekonomika/
Програма візиту експертної групи	https://nmv.pnu.edu.ua/2023/04/06/rozklad-roboty-ekspertnoi-hrupy-z-akredytatsii-osvitnoi-prohramy-ekonomika-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-v-stefanyka-z-10-kvitnia-po-12-kvitnia-2023-roku/

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Метою ОНП є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук, здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у галузі економічної науки, бізнесу, а також викладацької роботи у закладах вищої освіти. Мета відповідає місії Університету та Стратегії на 2020-2027 рр. ОНП є важливою для підготовки фахівців, здатних проводити дослідження на високому рівні, шукати джерела фінансування для їх реалізації. Особливістю програми є поглиблена підготовка в сфері моделювання, прогнозування, системного аналізу. Самі ж здобувачі оцінюють цю спрямованість позитивно.Здобувачі мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію.. Механізм такого обрання потребує удосконалення та запровадження вибору з широкого переліку дисциплін. Аспіранти обирають дисципліни саме професійно- орієнтовані, оскільки це дозволяє їм поглиблювати знання за темою дослідження. Також здобувачі зазначили про активне використання неформальної освіти для покращення навичок.При цьому відсутня процедура щодо зарахування окремих тем та відповідних ПРН. ЗВО створює всі необхідні умови для комфортного та безпечного навчання, в тому числі з використанням сучасних ІКТ для проведення занять та консультацій. Взірцевою практикою потрібно відзначити Путівник аспірантів, який дійсно ефективно спрямовує роботу аспіранта. Крім того, взірцевою практикою є використання власної дистанційної платформи для навчання. ЕГ переконалась у наявності розроблених курсів, їх наповнюваності. Самі ж здобувачі високо оцінили дану платформу. Позитивним є планова інтеграція у дану платформу журналу оцінок, який також було продемонстровано при перегляді МТБ. На програмі працює висококваліфікований персонал, який постійно підвищує кваліфікацію та здійснює наукову діяльність, залучаючи до цього аспірантів. В закладі передбачено індивідуальне рейтингування, яке містить блок оцінювання і педагогічної майстерності, а також оцінювання персоналу методом збо градусів. В закладі проводиться опитування різних стейкхолдерів, але представлення результатів на сайті є не читабельним. ЕГ рекомендує удосконалити звітність та її формат. Найбільш активними щодо оновлення змісту ОНП є предстаники НПП. ЕГ рекомендує більш активно залучати аспірантів, представників роботодавців, в тому числі з бізнесу до удосконалення ОНП. Заклад створив всі належні умови для здійснення наукових досліджень аспірантами. Вони мають доступ до необхідної інфраструктури, баз даних, здійснюють апробацію наукових досліджень на семінарах, конференціях, в тому числі міжнародних. Позитивною практикою є захист здобувачів в разових спеціал. вчених радах в університеті на постійній основі, що говорить про системну роботу НПП та інших підрозділів. До захисту готуються ще 2 аспіранти. Сам же університет є роботодавцем для 2-х аспірантів програми.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Особливістю ОНП є формування у випускників навичок з економіко-математичного моделювання, прогнозування, системного аналізу. Актуальність такої програми підтверджується працевлаштуванням випускників.
2. На програмі є аспіранти, Іванюк Т.Л. та Гавдей С.В., які працюють викладачами у ПНУ та поєднують проходження практики і професійної діяльності.
3. Активне використання неформальної освіти для формування додаткових навичок, в тому числі навичок дослідника.
4. Позитивним є те, що на програму вступають високо мотивовані аспіранти з різних спеціальностей.
5. Викладачі ОНП реалізують програми академ. мобільності, приймають участь у міжнародних проєктах, запроваджують результати у освітній процес.
6. Для досягнення ПРН використовують різноманітні методи навчання, в тому числі й ті, що дозволяють будувати економічні моделі, прогнозувати, збирати та оброблювати дані тощо.
6. На ОП викладачі активно здійснюють наукову діяльність, підвищують професійну кваліфікацію.
7. Створено належну підтримку та поширення академічної доброчесності. Проводиться низка заходів щодо популяризації академічної доброчесності на кшталт «Академічна доброчесність та її інструменти».
8. НПП мають високу професійну та академічну кваліфікацію, постійно підвищують, здебільшого за рахунок участі у міжнародних грантових проєктах, мають публікації, як у фахових виданнях України, так і у закордонних журналах, що входять до баз даних Scopus, Web of Science.
9. Процедура конкурсного добору є прозорою, враховує професіоналізм викладачів як вимогу для займання посади.
10. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП шляхом пропозицій різних програм, а також через матеріальне та нематеріальне заохочення.
11. Розрахунок індивідуального рейтингу, який проводить ЗВО, враховує серед іншого оцінювання педагогічної майстерності. Викладачі з найвищим рейтингом отримують премії.
12. ПНУ створює сприятливі умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами, які пройшли необхідну перевірку.
13. Навчання проводиться на власній розробленій дистанційній платформі, яка створює унікальне освітнє середовище та має взірцевий характер.
14. Взірцевою практикою є Путівник аспірантів, що містить всю необхідну інформацію для поінформованості аспірантів щодо всіх процедур проведення наукового дослідження.
15. Здійснюється опитування різних стейкхолдерів для отримання зворотного зв'язку.
16. В закладі функціонують різні підрозділи, що здійснюють моніторинг якості освіти, забезпечують реалізацію освітніх програм та ефективно взаємодіють.
17. Є можливості безкоштовної участі у конференціях для аспірантів, заклад за активну науково-дослідницьку діяльність знижує аудиторне навантаження НПП, покриває витрати на видання монографій, преміює тощо.
18. Взірцевою практикою програми є регулярні захисти аспірантів в разових спеціалізованих вчених радах університету, що досягається за рахунок високої професійної активності наукових керівників, системи мотивації ЗВО до наукової діяльності та захисту аспірантів

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. ОНП оновлюється в більшій мірі за рахунок пропозицій, що надходять від академічного персоналу, спираючись на їх досвід та стажування. ЕГ також рекомендує залучати роботодавців, в тому числі з бізнес-структур, та аспірантів/ випускників, які б надавали пропозиції щодо оновлення ОНП. 2. В силабусах зазначені розподіл та схема нарахування балів, але відсутні критерії оцінювання по видам виконуваних завдань, а також за підсумковим контролем. ЕГ рекомендує відобразити такі критерії. 3. ОНП змістовно не розкриває сферу управління соціально-економічними системами, підприємствами, мотивації та поведінки суб'єктів господарювання. ЕГ рекомендує удосконалити ОНП на предмет відображення загальних законів, закономірностей та тенденцій соціально-економічного розвитку, мотивації та поведінки суб'єктів ринку. 4. На ОНП обрання дисциплін здійснюється з обмеженого переліку дисциплін. ЕГ рекомендує у наступному н.р. долучити аспірантів до електронної системи обрання дисциплін із загального каталогу, який створений для магістрів і бакалаврів. 5. У ЗВО відсутня зведена форма надання пропозицій/рекомендацій щодо покращення ОП, їх врахування або відхилення. ЕГ рекомендує розмістити таку інформацію у довільній формі до наступного навчального семестру та при подальшому перегляді ОНП Економіка. 6. В ЗВО не формалізовані можливості визнання тем за дисциплінами в системі неформальної освіти. ЕГ рекомендує передбачити це в силабусах та надати можливості визнання тем за результатами навчання. 7. Деякі робочі програми не містять у рекомендованій літературі власні напрацювання викладача та пропонується література є застаріла. Рекомендовано оновити літературу у силабусах літературними джерелами останніх років та власними науковими та навчально-методичними напрацюваннями. 8. Дисципліни "Організація наукової діяльності" та дисципліна "Управління науково-дослідницькими проектами" викладаються фахівцями в галузі фізико-математичних наук. Рекомендовано у наступному навчальному році залучити до викладання хоча б однієї дисципліни фахівця саме в області економіки з відповідною економічною освітою та публікаціями для відображення специфіки досліджень в соціальних науках. 9. Анкета, яка використовується для опитування студентів та розміщена у відкритому доступі, містить більшість питань закритого типу, що обмежує можливості отримання інформації; крім того, одне питання може містити декілька питань, що призводить до отримання не коректної інформації. Звітність не містить інформацію щодо термінів проведення та кількості респондентів. ЕГ рекомендує включити відкриті питання, чітко формулювати питання, прибрати амбівалентність, включити описову частину результатів опитування. 10. Результати опитування різних стейкхолдерів, що здійснює Центр забезпечення якості, представлені у вигляді довгих важко читабельних діаграм. ЕГ рекомендує представляти результати іншим способом, оскільки зробити висновки по даним можна тільки із залученням анкети, де відображені питання.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою освітньо-наукової програми Економіка є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 051 Економіка, здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у галузі економічної науки, бізнесу, а також викладацької роботи у закладах вищої освіти. Мета ОНП в повній мірі відповідає Стратегії закладу. Так, Стратегією на 2020 - 2027 рр. (<http://surl.li/ekoig>) визначено місію. Це надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців; формування сучасного дослідницького університету, а також центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації; і головне – спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону. На фокус-групі з менеджментом було відзначено, що теми досліджень здобувачів спрямовані на вирішення проблем розвитку і регіону. ОНП також дозволяє закладу досягати завдань, визначених Статутом (<http://surl.li/gmlgq>) : провадження на високому рівні освітньої діяльності, наукових досліджень, підготовка кадрів для регіону, держави, поєднання освітньої, наукової та інноваційної складової тощо. Крім того, програма сприяє активному розвитку міжнародної співпраці в освітній, науковій, проектній галузі задля розвитку потужностей університету, людського капіталу та регіону.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОНП розглянута та затверджена Вченою радою ПНУ в 2016 р. та введена у дію з 01 вересня 2016 року. При проектуванні ОНП та подальшому її вдосконаленню у 2020 році та 2022 році в значній мірі врахований досвід

академічного персоналу, задіяного у реалізації ОНП. Так, врахований досвід, здобутий проф. Благуном І.С. під час викладання в багатьох ЗВО Республіки Польща в частині формування змісту ОК6-ОК7. При формуванні ОК8 та ОК10 Дмитришин Л.І. використано досвід, отриманий під час стажування у Науково-дослідному інституті проблем трансформації в економічному просторі Балтії у м. Рига (Латвія) на тему «Інноваційні освітні технології: досвід країн Європейського Союзу та його впровадження в підготовку фахівців з економіки та управління» за спеціальністю 051 Економіка. Як було зазначено на фокус-групі Якубів В.М., першим проректором, пропозицією було введення дисципліни Управління науковими проектами, оскільки першою потребою для дослідника є пошук фінансування для проведення такого дослідження. Тому аспірантів навчають, як подавати заявки, як керувати науковим проектом, як звітувати тощо. В ЗВО проводиться опитування щодо ОНП Економіка здобувачів, роботодавців. Останні результати розміщено на сайті - <http://surl.li/gjlmc>. В истемі надано узагальнений звіт щодо врахованих пропозицій - розширення вибіркового дициплін (Поведінкова економіка, Економічний розвиток об'єднаних територіальних громад, Інноваційні технології управління персоналом). Аспіранти на фокус-групі та випускники зазначили про те, що задоволені рівнем підготовки і високо оцінюють аналітичні навички, моделювання, прогнозування. Пропозицій щодо змін до ОНП не надавали. Удосконалення змістовне ОП відбувається за рахунок реалізації міжнародних проектів, як у випадку програми ЄС Еразмус+ КА2 «Модернізація вищої педагогічної освіти з використанням інноваційних інструментів викладання – MoPED. В програмі 2022 року були введені ОК9 Сучасні математичні, комп'ютерні та цифрові технології в економіці, ОК10 Ризикологія в економіці. ОНП 2022 року також була оновлена у зв'язку з прийняттям Стандарту вищої освіти за третім рівнем вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка. Таким чином, оскільки і проектування, і оновлення ОНП Економіки в більшій мірі відбувається за рахунок пропозицій, що надходять від академічного персоналу, ЕГ рекомендує залучати більш активно аспірантів, випускників та роботодавців, в тому числі з бізнес-структур, які б надавали більше пропозицій, в тому числі щодо покращення освітнього процесу.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Галузевий та регіональний контекст ОНП Економіка відображений у використовуваних освітніх матеріалах дисциплін, у науковій складовій ОНП Економіка; тематика дослідницьких проектів аспірантів 2022 року вступу предсталена на сайті <http://surl.li/gmlqk>. Здобувачі досліджують Організаційно-економічний механізм інвестиційного забезпечення розвитку територіальних громад, Розвиток сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на основі інформаційного забезпечення, Організаційно-економічний механізм функціонування логістичних структур підприємств аграрного сектора економіки. Крім того, міжнародні конференції та інші наукові заходи створюють середовище для дослідження саме регіональних проблем бізнесу та економіки. В конференції активну участь приймають аспіранти, про що зазначили на фокус-групі, наукові керівники та викладачі ОНП (<https://kek.pnu.edu.ua/матеріали-конференцій/>). Проведення наукових досліджень в сфері економіки потребує відповідних навичок збору даних, обробки, моделювання економічних процесів, перевірки гіпотез. Наповнюваність ОНП дозволяє досягти необхідних компетентностей. Крім того, ОНП дозволяє сформувати сучасні навички застосування цифрових та інноваційних технологій, що є унікальним для даної програми. Актуальність таких дисциплін підтвердили випускники та працевлаштування аспірантів (<http://surl.li/gmlql>) та випускників (<https://kek.pnu.edu.ua/doktory-filosofii/>). Аналіз програми підготовки докторів філософії Університету Вітовта Великого дозволив в ОНП 2020 змістовно покращити дисципліни, спрямовані на формування навичок з управління науковими проектами, їх організації. Як було зазначено на фокус-групі з різними стейкхолдерами, в тому числі представниками НПП, вивчався досвід в розробці та реалізації ОНП третього наукового рівня Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Національного університету «Києво-Могилянська академія» для формування профіля випускника.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОНП Економіка спрямована на формування 5-ти ЗК, визначених Стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка для третього наукового рівня. Всі ЗК формуються за рахунок відповідного переліку дисциплін. Крім того, формуються сім СК, визначені згаданим Стандартом. Зокрема, за рахунок низки дисциплін, що запропоновані програмою - Іноземна мова, Організація наукової діяльності, Моделі мезо- та макроекономіки, Моделі мікроекономіки, Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика. ОНП Економіка повністю враховує Стандарт у контексті формування ПРН. Незважаючи на те, що ОНП не містить додатково сформульованих СК, ПРН, які б відображали унікальність програми, її особливістю є поглиблена підготовка фахівців в області прогнозування, побудови відповідних моделей для верифікації гіпотез тощо. Такий підхід ще пов'язаний з тим, що інтернаціоналізація наукових результатів та апробація потребують широкого застосування статистичних та математичних методів при проведенні наукового дослідження економічного спрямування.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОНП спрямована на підготовку фахівця, який здатен проводити дослідження на високому методологічному рівні, її особливістю є формування у випускників навичок з економіко-математичного моделювання, прогнозування, системного аналізу. Актуальність такої програми підтверджується працевлаштуванням аспірантів та випускників. ОНП задовольняє потреби регіону у дослідженні проблем та викликів, з якими стикаються бізнес, державні органи влади, про що свідчать теми науково-дослідних робіт аспірантів

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

ОНП проєктувалась та оновлюється в більшій мірі за рахунок пропозицій, що надходять від академічного персоналу, спираючись на їх досвід та стажування. ЕГ також рекомендує залучати роботодавців, в тому числі з бізнес-структур, та аспірантів/ випускників, які б надавали пропозиції щодо удосконалення ОНП вже в наступному навчальному році.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП Економіка за даним критерієм відповідає рівню В, оскільки мета ОНП повністю узгоджена зі Стратегією та місією ЗВО, формує ПРН, визначені Стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка для третього наукового рівня. При цьому має специфіку, що відображена у посиленій складовій з моделювання та прогнозуванні, формуванні навичок використання цифрових технологій. ОНП оновлювалась у 2020 та 2022 рр. із залученням різних представників. Пропозиції щодо більш активного залучення здобувачів, випускників та роботодавців можуть бути враховані при наступному перегляді ОНП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг освітньої компоненти ОНП Економіка складає 60 кредитів ЄКТС, вибіркова частина - 18 кредитів ЄКТС. ОНП 2022 року передбачено 18 кредитів ЄКТС на здобуття глибинних знань із спеціальності, оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями - 6 кредитів ЄКТС, для набуття універсальних навичок дослідника передбачено 9 кредитів ЄКТС, в тому числі педагогічна практика; здобуття мовних компетентностей - 9 кредитів ЄКТС

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст освітньої програми дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів за рахунок низки дисциплін. Зокрема, метою освітньої програми є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії, здатного до самостійної науково-дослідницької (ОК Організація наукової діяльності, ОК Управління науково-дослідницькими проєктами), науково-організаційної (ОК Організація наукової діяльності, ОК Управління науково-дослідницькими проєктами), педагогічно-організаційної (ОК Інноваційні педагогічні технології, ОК Педагогічна практика) та практичної діяльності у галузі економічної науки, державного управління та бізнесу (Моделі мікроекономіки, Системний аналіз в економіці, Моделі мезо- та макро-економіки, Ризикологія в економіці, Сучасні математичні, комп'ютерні та цифрові технології в економіці), а також викладацької діяльності у ЗВО. Аналіз змісту освітніх компонентів дозволить прийти до висновку про формування визначених ПРН освітньою програмою. Зокрема, ОНП дозволяє досягти ПРН 1 (дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень); ПРН 2 (розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень); ПРН3

(розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем); ПРН4 (застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації) ПРН5 (пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти); ПРН6 (презентувати та обговорювати з фахівцями і нефхівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами) ; ПРН7 (застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології); ПРН8 (планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів), ПРН9 (формулювати і перевіряти гіпотези). Разом з тим, ПРН 5 в контексті дослідження проблем економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; комерціалізація результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності потребують включення додаткових тем за деякими освітніми компонентами. Також ПРН1 в контексті формування навичок управління соціально-економічними системами потребують включення додаткових тем (або ОК) у змістовну частину ОНП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Змістовний аналіз освітніх компонентів дозволив прийти до висновку, ОНП дозволяє розкрити теорію та методологію наукових досліджень, феномени, явища і проблеми сучасних економічних процесів та систем. Враховуючи специфіку ОНП, змістовна частина формує уявлення про теорії мікро- , макро- і міжнародної економіки; здобувачам запропоновані кількісні методи в економічних дослідженнях; забезпечуються розробка та обґрунтування економічних рішень. Перевагою ОНП є широке застосування різноманітних технологій для формування необхідних практичних навичок. Зокрема, на програмі широко використовуються методи мікро- та макроекономічних досліджень, комп'ютерного моделювання економічних систем, статистичного аналізу, прогнозування, управління проектами, застосування цифрових технологій в економіці, методи і технології науково-педагогічної діяльності. Разом з тим, загальні закони, закономірності та тенденції соціально-економічного розвитку, мотивація та поведінка суб'єктів ринку потребують відповідного змістовного висвітлення у ОНП. На фокус-групах було відзначено, що в освітньому процесі активно використовують ПЗ Microsoft Excell; самі здобувачі зазначили, що завдяки неформальній освіті покращують навички з використання програмних продуктів. Деякі викладачі використовують програму Statista та пропонують її здобувачам для прогнозування та моделювання.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Здобувачі вищої освіти мають широкі можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії. По-перше, аспіранти обирають 18 кредитів дисциплін, які в більшій мірі є професійно-орієнтованими, як зазначили самі здобувачі на фокус-групі. По-друге, аспіранти мають право на зарахування результатів навчання за академічною мобільністю, заохочується неформальна освіта (<http://surl.li/dzryl>); здобувачі мають право на отримання академічної та соціальної стипендії (<http://surl.li/czjqg>); грантову підтримку наукових досліджень (<http://surl.li/gmiqn>). Зокрема, на фокус-групі було зазначено керівником науково-дослідної частини про консультативну підтримку молодих науковців щодо подання заявки на отримання грантів та їх керуванням. Аспіранти приймають участь у наукових конференціях (<http://surl.li/gkmwp>). Зокрема, на фокус-групі здобувачі поділились власним досвідом. Також здобувачі зазначили про вільний вибір тем наукових досліджень. В більшій мірі тематика пов'язана із дослідженнями, що проводились раніше, або наявним науковим потенціалом на кафедрі та в університеті. Вільний вибір дисциплін здійснюється у відповідності до Процедури реалізації права на вибір навчальних дисциплін, що прописана в Положенні про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/ekltt>) та Положенні про реалізацію права здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на вільний вибір освітніх компонент. Навчальним планом передбачено 6 вибіркових дисциплін обсягом 3 кредити. Як було зазначено на фокус-групі Ільницьким Р.В., аспірантам пропонується одна дисципліна із загального каталогу з розподілом 10 год на лекції та 20 год на семінарські заняття. Інші дисципліни обираються здобувачами із каталогу, що розміщений на сайті кафедри (<https://kek.pnu.edu.ua/sylabusy-phd-2022-2023-n-r/>). В системі надано приклад індивідуальних планів аспірантів. В 2022 році здобувачами було обрано 3 дисципліни. Разом з тим, ЕГ рекомендує удосконалювати механізм та процедури обрання дисциплін здобувачами, інтегрувати дану можливість у дистанційну платформу для навчання або особистий кабінет. Автоматизація обрання дисциплін та формування електронного каталогу вибіркових дисциплін триває зараз для бакалаврів та магістрів, що було продемонстровано на фокус-групі. Тому ЕГ рекомендує долучити до даної системи і аспірантів, розширити можливості їх вибору.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОНП 2022 року передбачена практична підготовка. Зокрема, для здобувачів проводяться практичні та семінарські заняття. Самими здобувачами було зазначено, що вони активно долучаються до моделювання, прогнозування. Ці аспекти мають практичну цінність для підготовки дисертаційного дослідження. Крім того, ОК Управління науково-

дослідницькими проєктами дозволяє підготувати заяву на отримання фінансування для проведення дослідження. Тож здобувачі отримують практичні знання та навички. Також навчальним планом передбачено педагогічну практику обсягом 3 кредити ЄКТС. Педагогічна практика формує наступні компетентності здобувачів вищої освіти: СК3 та СК4, програмні результати навчання ПРН6 та ПРН7. Практична підготовка здобувачів в частині педагогічної практики здійснюється згідно з "Програмою педагогічної практики здобувачів третього освітньо-наукового рівня підготовки доктора філософії" (<http://surl.li/gmjua>). Основні завдання педагогічної практики аспірантів спрямовані на формування в аспірантів компетентностей, пов'язаних зі здійсненням навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи. Навчально-методична робота (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, проведення консультацій тощо) становить 30 навчальних годин педагогічної практики. На аудиторне навантаження (читання лекцій, проведення семінарських, практичних, лабораторних занять) відводиться 60 навчальних годин загального часу педагогічної практики. Рівень задоволеності здобувачів компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки є високим 4,7 за 5-бальною шкалою, про що свідчить анкетування Центру забезпечення якості (<http://surl.li/gjlmc>). Здобувачі зазначили, що мають можливість проведення занять у присутності наукових керівників/ викладачів. Аспіранти 4 курсу Іванюк Т.Л. (<https://koia.pnu.edu.ua/vykladatskyj-sklad-stara/ivaniuk-tetiana-leonidivna/>) та 3 курсу Гавдей С.В. (<https://koia.pnu.edu.ua/2402-2/>) працюють викладачами на кафедрі обліку та оподаткування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, тому поєднують практику з роботою. Приклад звіту про проходження педагогічної практики надано в системі

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОНП Економіка надає низку можливостей для формування соціальних навичок здобувачів. По-перше, програма містить дисципліни, які розвивають комунікативні здібності (Іноземна мова), організаторські здібності та в області управління науковими проєктами (Організація наукової діяльності, Управління науково-дослідницькими проєктами). По-друге, як зазначили на фокус-групі здобувачі, вони активно долучаються до неформальної освіти, в тому числі для розвитку соціальних навичок. Крім того, набуття соціальних навичок також здійснюється через участь в наукових конференціях, круглих столах, тренінгах та соціально-економічних заходах (<http://surl.li/gmjyg>, <http://surl.li/gmjys>, <http://surl.li/gmjzn>); публічний захист наукової роботи (https://svr.pnu.edu.ua/?page_id=1388) також потребує певних презентаційних навичок, критичного мислення, прийняття рішень, що потребує певного рівня підготовки від аспірантів. Крім того, на сторінці Відділу аспірантури та докторантури розміщено інформацію щодо освітніх можливостей та професійного розвитку молодих науковців (<http://surl.li/fpgem>)

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійного стандарту немає

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг аудиторного навантаження за різними ОК навчального плану 2022 року складає 33%. Аудиторні заняття проводяться згідно з електронним розкладом (asu.pnu.edu.ua) та графіком навчального процесу (<https://vad.pnu.edu.ua/терміни-складання-сесії/>). На фокус-групі представниками навчального відділу було зазначено, що заняття для аспірантів планують у другій половині дня. Самі ж аспіранти зазначили, що задоволені обсягом аудиторного навантаження. Згідно з опитуваннями, 95,5% здобувачів задоволені обсягом наданих консультацій та самостійної роботи (<http://surl.li/gmken>). Більшість груп, що вивчають різні дисципліни, є малокомплектними, тому в такому випадку знижується аудиторне навантаження для викладачів. Значущими в даному випадку є консультації наукових керівників, які також передбачені у навантаженні НПП (50 годин, як було зазначено на фокус-групі). Самі ж здобувачі задоволені комунікацією з науковими керівниками.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Зо ОНП дуальної форми освіти не передбачено. Разом з тим, розроблені відповідні нормативні документи.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОНП має практичне спрямування та дозволяє здобувачам оволодіти навичками моделювання, прогнозування. ОНП та її освітні компоненти дозволяють сформувати необхідні соціальні навички аспірантів, які додатково розвиваються за рахунок неформальної освіти. На програмі є аспіранти, Іванюк Т.Л. та Гавдей С.В., які працюють викладачами на кафедрі обліку та оподаткування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та поєднують проходження практики і професійної діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ОНП змістовно не розкриває сферу управління соціально-економічними системами, підприємствами, мотивації та поведінки суб'єктів господарювання. ЕГ рекомендує удосконалити ОНП на предмет відображення загальних законів, закономірностей та тенденцій соціально-економічного розвитку, мотивації та поведінки суб'єктів ринку вже при наступному перегляді програми. На ОНП відсутній ефективний механізм обрання здобувачами вибіркового дисциплін. Зараз в ручному режимі з обмеженого переліку дисциплін аспіранти здійснюють свій вибір. ЕГ рекомендує у наступному навчальному році долучити до електронної системи обрання дисциплін із загального каталогу, створеного для магістрів і бакалаврів, і аспірантів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОНП відповідає всім нормативним документам університету, законодавству, представляє систему взаємопов'язаних дисциплін, що у сукупності дозволяють досягти ПРН, дозволяє здобувачам формувати соціальні навички, проходити педагогічну практику в університеті, формувати індивідуальну траєкторію навчання. Разом з тим, потребує удосконалення механізм обрання дисциплін, а також розвиток змістового наповнення ОНП. ЕГ прийшла до висновку, що ОНП відповідає за даним критерієм рівню В, а зауваження можуть бути усунені вже у наступному навчальному році при обговоренні\ оновленні програми.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2022 році розміщені на сайті, є чіткими та зрозумілими (<http://surl.li/ekzwbw>). Відображають особливості вступу на програму третього наукового рівня. Перелік документів для вступу також розміщений на сайті <http://surl.li/gmkkr>.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Для вступу на ОНП Економіка Правилами прийому визначено складання 2 іспитів – іспиту з фаху та іноземної мови, а також додаткового вступного випробування (в разі необхідності) для осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань чи спеціальності. На ОНП вступали цього здобувачі з різних спеціальностей технічного спрямування. Вступні іспити відбувались у письмово-усній формі. Вступник, який може підтвердити свій рівень знання іноземної мови сертифікатом з тестів (не нижче рівня B2), звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови, а зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом. На фокус-групі аспірантів, які б надали такі сертифікати, не було. Але на ОНП Економіка практика перезарахування сертифікату була застосована під час вступу до аспірантури на ОНП Економіка у 2022 р. аспіранта Беґея Б.В.; він був звільнений від складання вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом, оскільки пройшов верифікацію на знання німецької мови на рівні C1. Особи, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань або спеціальності, ніж та, яка зазначена в дипломі, складають додаткове вступне випробування за спеціальністю 051 Економіка, яке оцінюється «достатньо/недостатньо». На фокус-групі було 3 студенти, що вступали з інших спеціальностей. Зазначили про ґрунтовну довготривалу підготовку до іспитів та високу мотивацію вступити на програму. Програмні вимоги для проведення фахових випробувань формуються гарантом та групою забезпечення ОНП, щорічно оновлюються і розміщуються на сайті приймальної комісії (<https://admission.pnu.edu.ua/програмові-вимоги-до-вступних-випроб-2/>). Програмою передбачено підготовку до

складання іспиту з модулів - Національна економіка, Економіка підприємства, Моделювання економіки. При цьому рекомендована література є застарілою. ЕГ рекомендує оновити за модулем Національна економіка. Додатковий фаховий іспит передбачено з Економічної теорії (<http://surl.li/gmkph>) та модулів - Політекономія, Макроекономіка та Мікроекономіка. Рейтингові списки вступників розміщені на сайті <http://surl.li/gmkqa>

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється «Положенням про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fmvl>) та «Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатський національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/ghmo>). Результати навчання в рамках академічного співробітництва з закладами-партнерами визнаються з урахуванням європейської системи трансферу і накопичення кредитів ЄКТС або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків учасників навчального процесу, прийнятої у країні закладу-партнера, якщо там не передбачено використання ЄКТС. Оформлення документів для навчання за програмами академічної мобільності (угод про навчання), здійснення зв'язку з університетами-партнерами, контроль за виконання програм забезпечує відділ міжнародних зв'язків та координатор відповідного навчального підрозділу. На програмі випадків визнання результатів, отриманих в інших закладах не було

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>) . У Положенні прописаний алгоритм зарахування дисципліни, що вивчалась у системі неформальної освіти. Передбачено часткове зарахування дисципліни з подальшим оцінюванням знань здобувача за іншими темами. У силабусах навчальних дисциплін представлена інформація про можливості отримання неформальної освіти з посиланням на дане Положення. Таким чином, не формалізований процес зарахування окремих тем дисципліни з відповідними програмними результатами. ЕГ рекомендує прописати ці можливості у силабусах та заохочувати здобувачів більш активно долучатись до системи неформальної освіти та отримувати відповідне визнання. Самі ж здобувачі отримують необхідні навички для проведення дослідження саме на курсах різних організацій (Prometheus, Coursera, EdEra тощо). Є випадки врахування такого сертифікату, отриманого на платформі Udemy, з ОК7 «Системний аналіз в економіці» (<https://kek.pnu.edu.ua/category/сертифікати-аспірантів-докторантів/>). На фокус-групі самі ж здобувачі і випускники зазначили про проходження різноманітних курсів для покращення навичок, в тому числі дослідника.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Використання неформальної освіти для формування додаткових навичок. Як зазначили здобувачі та випускники ОНП Економіка, курси в системі неформальної освіти є дуже для них корисними, в тому числі для формування навичок дослідника. Позитивним є те, що на програму вступають високо мотивовані аспіранти з різних спеціальностей.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

В ЗВО не формалізовані можливості визнання тем за дисциплінами в системі неформальної освіти. ЕГ рекомендує передбачити це силабусах та надати можливості визнання тем за результатами навчання вже з наступного навчального року при оновленні методичного забезпечення

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОНП відповідає за даним критерієм рівню В, оскільки процедури вступу здобувачів на програму є чіткою, зрозумілою та такою, що не містить дискримінаційних положень; в закладі діють нормативні документи, що регламентують визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та в системі неформальної освіти, яка є популярною серед здобувачів. Рекомендації можуть бути враховані у поточному році

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Спілкування з НПП та здобувачами вищої освіти, а також аналіз освітніх компонент та дистанційних курсів, продемонстрованих під час онлайн-зустрічі, дозволили встановити, що форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОНП цілей та програмних результатів навчання. Освітній процес за ОП відбувається у таких формах: лекції; семінарські заняття, практичні заняття, педагогічна практика. Застосовуються наступні методи: математичного моделювання, проблемно-тематична дискусія, диспут, бесіда, що було підтверджено на зустрічі з НПП та здобувачами. Здобувачі вищої освіти мають право самостійно обирати тему для написання дисертаційного дослідження в межах орієнтовної тематики та можливість вибору дисциплін ОНП в межах 18 кредитів. Навчання здобувачів відбувається у дистанційному форматі за допомогою платформи D-learn, із використанням інструментів відеозв'язку, зокрема Zoom, Google Meet (через аккаунти корпоративної пошти Університету @pnu.edu.ua). Також здобувачі можуть зареєструватись на зовнішніх платформах онлайн-навчання Udemu та Coursera, де мають можливість пройти онлайн курси й отримати відповідні сертифікати. Рівень задоволеності студентів формами та методами навчання і викладання вивчається через анкетування, яке проводиться у системі дистанційного навчання після вивчення навчальної дисципліни та Центром забезпечення якості один раз на рік (<http://surl.li/gitdv>). Результати анкетування розміщені на сторінці кафедри ЕК (<https://kek.pnu.edu.ua/opytuvannia-stejjkholderiv/>). Результати проведеного опитування стейхолдерів показали, що на виконання індивідуального плану здобувача освіти будуть сприятливі наступні форми навчання: індивідуальні консультації (68,2% опитаних респондентів), семінари (59.1% опитаних респондентів); колоквіуми (18,2% опитаних респондентів); онолайн-навчання (4,5% опитаних респондентів) (<http://surl.li/gjly>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час бесіди зі здобувачами було встановлено те, що вони своєчасно, у повному обсязі інформуються щодо освітнього процесу. На офіційному сайті ПНУ можна отримати інформацію стосовно освітньої діяльності університету, в тому числі й по ОНП, що акредитується (<http://surl.li/gitsj>). Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання відображається у силабусах (<https://kek.pnu.edu.ua/sylabusy-phd-2022-2023-n-r/>). Ознайомлення аспірантів із ОК, програмними результатами навчання, методами навчання здійснюється викладачами на першому занятті вивчення дисципліни. Також здобувачі мають можливість ознайомитися з навчально-методичними матеріалами до освітніх компонентів в електронному репозитарії бібліотеки (<http://lib.pnu.edu.ua/>) та системі дистанційного навчання (<https://d-learn.pnu.edu.ua>). На сайті університету розміщено інформацію про організацію навчального процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<http://surl.li/dyqbf>), розклад занять (<https://asu.pnu.edu.ua/searchteachers.html>). Для аспірантів розроблений путівник, в якому подана повна та корисна інформація освітньої траєкторії аспіранта (<http://surl.li/gkzse>). За результатами кафедрального опитування у 1 сем. 2022-2023 н.р. 90,9 % здобувачі були повністю задоволені рівнем інформаційного забезпечення навчального процесу (<http://surl.li/gjly>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час навчання на ОНП здобувачі проходять педагогічну практику, в рамках якої повинні підготувати та провести на належному рівні не менше 10 лекційних та 10 практичних занять у присутності наукового керівника, провідних викладачів випускової кафедри або завідувача випускової кафедри (<http://surl.li/gjhhl>). На сайті кафедри розміщена інформація про можливість проходження онлайн-практики в Приватбанку (<http://surl.li/gjhjv>). Наукові дослідження викладачів кафедри проводяться в рамках виконання науково-дослідних робіт кафедри економічної кібернетики ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». За період 04.2013-04.2022 НПП кафедри виконували науково-дослідну роботу на тему: «Моделювання процесів управління в

соціально-економічних системах» (номер державної реєстрації 0113U005083, керівник – д.е.н., проф. Благун І.С.). В рамках реалізації корпоративного соціального проекту «Осередок менторства», який започатковано в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, 30 листопада 2021 року відбулася онлайн-зустріч здобувачів економічного факультету з Б. Бегеєм, логістичним менеджером міжнародної транспортної компанії Vista Trans (http://econom.univ.kiev.ua/departments/etmam/research_activity/). З ініціативи кафедри економічної кібернетики було проведено зустріч студентів економічного факультету з випускниками спеціальності «Економічна кібернетика», переможцями II Всеукраїнського студентського чемпіонату «Монетарна політика: виклик Національного банку України університетам» (NBU University Challenge 2020). В 2020 р. кафедрою економічної кібернетики організовано відкритий дослідницький семінар, під час якого Маріаросарія Комунале (Mariarosaria Comunale, Bank of Lithuania) презентувала дослідження на тему “Залежність від шоків ефекту переносу обмінного курсу у еврозоні”. Також аспіранти беруть участь в стажуваннях, про що свідчать представлені сертифікати, зокрема аспірант 2 року навчання Віталій Крамар пройшов онлайн-стажування у Joint Vienna Institute (2022р.) (<http://surl.li/gjhri>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Освітні програми та робочі програми навчальних дисциплін оновлюються відповідно до термінів, регламентованих «Положенням про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/dyqbf>). Зміст освітніх компонент ОП щорічно переглядається та оновлюється, в т.ч. з урахуванням розвитку предметної області навчальної дисципліни; появи нових наукових результатів та навчальних підходів; результатів наукових досліджень самих викладачів, їхньої участі в програмах підвищення кваліфікації, академічної мобільності, зарубіжних стажуваннях тощо. Зокрема, пропозиції аспірантів щодо значимості статистично-математичної, комп'ютерної та цифрової складових навчання та мінімізації теоретичної складової в навчанні на всіх рівнях освіти враховані при розробці оновленої ОНП 2022 р., де було введено нові ОК9 Сучасні математичні, комп'ютерні та цифрові технології в економіці, ОК10 Ризикологія в економіці; пропозиції академічної спільноти щодо важливості фундаментальних знань з системного аналізу, економічних та соціально-поведінкових дисциплін, а також знань з суто прикладних дисциплін економіко-математичного профілю та інформаційних технологій в економіці враховані при розробці оновленої ОНП 2022 р. через оновлення та введення ОК 6-10, оновлення та розширення спектру вибірових компонент Поведінкова економіка (<http://surl.li/gjilk>), Економічний розвиток об'єднаних територіальних громад (<http://surl.li/gjimg>); пропозиції НПП, сформовані як результат підвищення кваліфікації НПП в рамках проекту програми ЄС Еразмус+ KA2 «Модернізація вищої педагогічної освіти з використанням інноваційних інструментів викладання – MoPED (<http://surl.li/gjinj>) враховані при розробці оновленої ОНП 2022 р. через оновлення ОК4 Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті; пропозиції НПП, сформовані як результат підвищення кваліфікації НПП за допомогою відкритих електронних освітніх ресурсів Coursera, EdEra, Prometheus та ін. (<https://kek.pnu.edu.ua/category/сертифікативикладчів/>) враховані при розробці оновленої ОНП 2022 р. через оновлення та розробку ОК1,3,4,5,8,9. Аналіз рекомендованої літератури робочих програм показав, що не всі, хто забезпечує реалізацію ОНП рекомендують при вивченні дисципліни використовувати сучасну вітчизняну та зарубіжну літературу (видану після 2018 року), а також власні науково-методичні розробки, а саме: О. Дойчик "Іноземна мова", О.Будник "Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика", І.Буртняк "Моделі аналізу фінансових ринків", І.Благун "Моделі глобальної економіки", Л.Дмитришин "Моделі розвитку галузевих ринків", "Моделі розвитку малого бізнесу" та інші). Проте не всі викладачі, які забезпечують реалізацію ОП рекомендують у силабусах використовувати сучасну вітчизняну та зарубіжну літературу (видану після 2018 року), а також мають в рекомендованій літературі власні науково-методичні напрацювання останніх років.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Викладачі ОНП реалізують програми академічної мобільності, а саме: проф.Будник О.Б. брала участь у міжнародних наукових та освітніх проектах, залучалася до міжнародної експертизи, має звання “суддя міжнародної категорії”, була керівником академічної групи Міжнародного проекту Еразмус+ KA2 міжнародного проекту програми ЄС Еразмус + KA2 «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання – MoPED, № 586098-EPP-1-2017- 1-UA-EPPKA2-SVNEJP (2017-2021); проф. Яцків Н.Я. брала участь у міжнародних наукових та/або освітніх проектах, має наявність звання “суддя міжнародної категорії”, учасник Міжнародної школи французької мови Lyon Bleu International; (м. Ліон, Франція); проф. Никируй Л.І. має звання “суддя міжнародної категорії”, приймав участь у міжнародних наукових проектах: Project Director of NATO SPS project «Thermoelectric materials and devices for energy saving and security increase» (NATO SFPP G4536; 2014-2016; 239 000 EURO), Project Director of NATO SPS sub- SPS subgrant “Radiation Hard UV Detectors Against Terrorist Threats” (sub-contract from University of Central Florida #24088210, NATO grant G5453, 2021, 10 000 USD); проф. Благун має багаторічний досвід викладання за кордоном (Польща); доц. Дмитришин Н.І.є рецензентом наукових статей, поданих до журналів Carpathian Mathematical Publications (Scopus, Web of Science), Matematychni Studii (Scopus) т. Здобувачі освіти та НПП мають безкоштовний доступ з корпоративної пошти до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science (<http://lib.pnu.edu.ua/electronic.php>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Викладачі ОНП реалізують програми академічної мобільності, приймають участь у міжнародних проєктах, запроваджують результати у освітній процес. Для досягнення результатів навчання використовують різноманітні методи навчання, в тому числі й ті, що дозволяють будувати економічні моделі, прогнозувати, збирати та оброблювати дані тощо. На освітній програмі викладачі активно здійснюють наукову діяльність, підвищують професійну кваліфікацію.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Деякі робочі програми не містять у рекомендованій літературі власні напрацювання викладача та пропонована література є застаріла. Рекомендовано оновити літературу у силабусах літературними джерелами останніх років та власними науковими, навчально-методичними напрацюваннями до початку наступного навчального року..

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОНП цілей та програмних результатів навчання, учасники освітнього процесу своєчасно інформуються щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання. На програмі відбувається успішне поєднання навчання та дослідження учасників освітнього процесу, здобувачі та викладачі приймають участь у конференціях, наукових семінарах, мають фахові публікації у рецензованих виданнях. Разом з тим, потребують оновлення деякі ОК з урахуванням сучасних досягнень у галузі. Отже ОНП Економіка відповідає за даним критерієм рівню B, а надані зауваження не знижують якість освіти і можуть бути усунені у поточному році.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, в яких визначені наступні контрольні заходи: поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на третьому освітньо-науковому рівні або на окремих його завершених етапах, він включає семестровий контроль та атестацію здобувачів освіти. Контрольні заходи та критерії їх оцінювання з дисциплін є зрозумілими та заздалегідь оприлюдненими в силабусах, методичних рекомендаціях та в ОК на сайті дистанційного навчання (<https://d-learn.pnu.edu.ua/>). Поточний контроль здійснюється у формі усного та письмового опитування, індивідуальних завдань, підготовки презентацій, виконання творчих завдань, вирішення розрахункових завдань, виконання тестових завдань та контрольних робіт. Семестровий контроль проводиться у формах екзамену або заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного силабусом ОК, і в терміни, згідно з графіком навчального процесу. Залік виставляється на останньому практичному занятті за результатами поточного контролю. Екзамен як підсумковий контроль можна проводити в усно-письмовій, тестовій формі. Оцінювання результатів навчання аспірантів відбувається за 100-бальною шкалою. Наприклад з ОК "Ризикологія в економіці" на практичних заняттях аспірант може максимально набрати 50 балів (оцінка за поточне тестування (10 балів); оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (15 балів); оцінка за контрольну роботу (15 балів); оцінка за самостійну роботу (10 балів), за залік – максимально 50 балів. Проте немає інформації стосовно критеріїв оцінювання по видам виконуваних завдань, а також за підсумковим контролем. ЕГ рекомендує прописати дану інформацію. Інформування аспірантів щодо форм контрольних заходів забезпечується через консультації на початку та в процесі реалізації ОК від наукових керівників, викладачів. Науковий керівник контролює хід виконання індивідуального плану аспіранта. Атестація аспірантів проводиться двічі на рік: січень та серпень. Аспіранти, які не пройшли атестацію, підлягають відрахуванню. Під час зустрічі з НПП ЕГ з'ясувала, що під час перших занять викладачі інформують здобувачів щодо критеріїв оцінювання за своєю навчальною ОК. Повторно дана інформація доводиться на підсумковому занятті. За побажанням здобувачів критерії можуть переглядатись. У кожному силабусі ОК чітко і зрозуміло прописані форми оцінювання. Крім цього інформація доступна на

платформі дистанційного навчання в рубриці «Оцінювання» ОК (d-learn). Також було продемонстровано електронний журнал до якого вносяться оцінки за кожен вид контролю. При опитуванні здобувачів ставиться питання, чи задоволені рівнем доведення до відома критеріїв оцінювання (<http://surl.li/gjlly>)

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/05/10/051-Ekonom.dokt.fil.424-16.09.2022.pdf>). Основні положення щодо форм атестації здобувачів вищої освіти повною мірою відповідають Стандарту. Атестацію має здійснювати спеціалізована вчена рада ЗВО чи установи (яку аспірант має право обрати) і яка пройшла акредитацію. Здобувач публічно захищає власні наукові дослідження у формі дисертаційної роботи. Аспірант має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі. Процедура проведення захисту, ухвалення рішення щодо присудження/скасування щодо надання ступеня доктора філософії прописано у Положенні про порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника (<https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2023/04/polozhennia-pro-pidhotovku-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-redaktsiia-3.pdf>). Усі аспіранти незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта та освітньо-науковою програмою аспірантури ЗВО. Перед захистом роботи обов'язково перевіряються на плагіат. ЗВО надає разову безкоштовну можливість перевірки за допомогою таких програм як UNICHECK та Plagiat.pl. Дисертаційні роботи, які захищаються в ЗВО, опубліковуються у репозитарії університету (<http://lib.pnu.edu.ua:8080/>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів в ПНУ регулюється: Положенням про організацію освітнього процесу (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-OOP.pdf>); Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhenniapro-OOP.pdf>), Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2019/10/Положення-ВСЗЯ.pdf>), Наказ ректора №329 «Про використання тестової форми проведення семестрових екзаменів та підсумкової атестації з використанням комп'ютерних технологій» (https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2019/10/329_29.05.2018.pdf). У робочій програмі та силабусах навчальних ОК прописано загальну систему оцінювання курсу, вимоги до письмової роботи, практичні заняття, умови допуску до підсумкового контролю. На даний момент поточний контроль проводиться у змішаній формі. Підсумковий контроль за заявою здобувача освіти або викладача може бути в тестовій формі з використанням ІТ-технологій. У Кодексі честі прописано, що науково-педагогічні і наукові працівники університету та здобувачі можуть бути притягнуті до відповідальності в разі порушення академічної доброчесності. Окремого положення яке б врегульовувало конфліктні ситуації у ЗВО відсутнє. Здобувачі, які в день, визначений за розкладом для складання контрольного заходу, отримали незадовільну оцінку або позначку «не з'явилися», може бути надано право перескладання екзамену або заліку впродовж сесії за індивідуальним графіком ліквідації академічних заборгованостей. Завідувачка кафедри Дмитришин Л. розповіла, що у разі непогодження аспірантом результатами підсумкового чи поточного оцінювання він має право написати на ім'я завідувача кафедри обґрунтовану заяву. Апеляція подається аспірантом особисто в письмовій формі не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки. Зав. кафедри створює апеляційну комісію у складі із трьох викладачів, одним із яких є викладач дії якого оскаржуються, яка розглядає апеляцію в присутності аспіранта впродовж наступного робочого дня після її подання. У випадку виникнення спірних питань апеляційна комісія може запропонувати аспіранту підтвердити рівень своїх знань у тестовій формі з використанням ІТ-технологій. За наслідками розгляду заяви апеляційна комісія може або залишити підсумкову оцінку без змін, або підвищити її.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності прописані у таких документах: Статут ПНУ (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/05/Statyt-2021.pdf>); Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ПНУ; Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: Кодекс честі ПНУ – розроблений з метою підвищення рівня освіти, наукових досліджень, дотримання вимог наукової етики та запобігання академічному плагіату в Університеті(<https://cutt.ly/y7KZhnP>); Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ПНУ – регулює діяльність комісії, що забезпечує реалізацію університетської політики в галузі етики та академічної доброчесності(<https://cutt.ly/27KZWsV>); Положення про запобігання академічному плагіату в ПНУ(<https://cutt.ly/77KJcqB>). Керівництво ПНУ зазначено, що у них створено Комісію з академічної доброчесності . Під час зустрічі з НПП було встановлено, що в ПНУ проводяться різні просвітницькі заходи з популяризації академічної доброчесності. Наприклад: методологічний семінар з питань якості ВО (<https://pnu.edu.ua/blog/2018/02/02/методологічний-семінар-з-питань-забе/>); онлайн-семінар «Академічна доброчесність та її інструменти» (<https://pnu.edu.ua/blog/2021/04/22/28445/>); семінар «Академічна доброчесність та її вимоги щодо кваліфікаційних робіт» (<https://kfsr.pnu.edu.ua/2021/10/21/з-нагоди-міжнародного-дня-академічно/>); вебінар-консультація у рамках Університетської школи академічної доброчесності (<https://kfsr.pnu.edu.ua/2022/10/28/28-жовтня-у-прикарпатському-університеті/>) та ін. Також перед початком навчання працівники наукової бібліотеки проводять вебінари на тему як правильно оформлювати посилання на літературу та як правильно шукати літературу для наукового дослідження. Усі дисертаційні роботи, які захищаються в університеті, виставляються у репозитарії університету (<http://lib.pnu.edu.ua:8080/>). ЗВО використовує такі програми перевірки на плагіат: UNICHECK (<https://unicheck.com/>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl>), рекомендовані МОН України. Зустріч зі здобувачами продемонструвала їх обізнаність щодо можливості перевірки робіт на плагіат. Зустрічі з керівництвом, НПП, студентським самоврядуванням та доп. персонал показало, що ЗВО проводить активну політику щодо поширення академічної доброчесності. У разі порушення академічної доброчесності в університеті передбачено притягнення особи до академічної відповідальності. Наслідки порушення принципів академічної доброчесності визначені Кодексом честі та Положенням про запобігання та виявлення плагіату Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та зазначені у силабусах. Подібних випадків на ОНП Економіка не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Створено належну підтримку та поширення академічної доброчесності. Проводиться низка заходів щодо популяризації принципів академічної доброчесності таких як семінар «Академічна доброчесність та її інструменти», семінар «Академічна доброчесність та її вимоги щодо кваліфікаційних робіт» тощо. На початку навчання здобувачам доноситься до відома правильність оформлення робіт та використання літератури.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

В силабусах зазначені розподіл та схема нарахування балів, але відсутні критерії оцінювання по видам виконуваних завдань, а також за підсумковим контролем. В структурі силабуса також не передбачені критерії оцінювання знань здобувачів. ЕГ рекомендує до наступного навчального року висвітлити у силабусах дисциплін критерії оцінювання для поточних та підсумкових робіт.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма має значний рівень узгодженості за підкритеріями, зокрема форми контрольних заходів є чіткими та зрозумілими, форма атестації відповідає чинному Стандарту, визначено порядок оскарження контрольних результатів; на сайті розміщені дисертаційні роботи, в університеті поширеною є практика дотримання академічної доброчесності, проводиться ряд заходів. Отже освітня діяльність за програмою ОНП «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня відповідає за даним критерієм рівню В, має деякі зауваження, які не знижують якість освіти для здобувачів.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Кваліфікація викладачів, які задіяні до реалізації ОНП, повністю забезпечує досягнення визначених програмою цілей та ПРН. Викладання обов'язкових ОК на ОНП забезпечують 10 викладачів: Будник О.Б.- д.пед.н, проф.; Венгринович А.А.- к.філол.н., доц.; Дойчик О.Я.- к.філол.н., доц.; Дмитришин Л.І.- д.е.н., проф.; Дмитришин М.І.- д.фіз.- мат.н., проф.; Яцків Н.Я.- к.філол.н., проф.; Благун І.С. - д.е.н., проф.; Никируй Л.І.- к.фіз.-мат.н., проф.; Льницький Р.В.- д.фіз.-мат.н., проф.; Дойчик М.В.- д.філос.н., проф. Викладачі, які задіяні до викладання, відповідають ліцензійним вимогам, удосконалюють свою професійну майстерність шляхом стажувань, як в Україні, так і за кордоном, а саме: О.Б.Будник -керівник академічної групи Міжнародного проекту Еразмус+ КА2 міжнародного проекту програми ЄС Еразмус + КА2 «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання – MoPED (2017-2021); О.Я.Дойчик - участь у міжнародному проекті MultiEd (Erasmus +) (2020-2021 рр.); Н.Я.Яцків - участь у Міжнародній школі французької мови Lyon Bleu International; (м. Ліон, Франція, 2016); Л.І.Никируй - участь у проектах: Project Director of NATO SPS project «Thermoelectric materials and devices for energy saving and security increase» (2014-2016), Project Director of NATO SPS sub- SPS subgrant “Radiation Hard UV Detectors Against Terrorist Threats” (sub-contract from University of Central Florida #24088210,2021), М.І. Дмитришин М.І. - стажування на базі Природничо-математичного відділу Жешувського університету (Республіка Польща). В рамках підвищення кваліфікація Л.І.Дмитришин отримала сертифікат за програмою A Crash Course in Data Science (Johns Hopkins University) про проходження курсу на платформі Coursera (2020р.). НПП активно публікують монографії та науково-методичні розробки: А.А Венгринович "PROFESSIONAL ENGLISH IN PHYSICAL AND OCCUPATIONAL THERAPY."(2020); О.Я. Дойчик "Modal Verbs: Theory and Practice" (2019); Л.І. Дмитришин "Формування структури сільськогосподарського виробництва в регіонах: теорія та практика" (2019), М.І. Дмитришин "Практикум з вищої математики" (2020); І.С. Благун "Статистичний аналіз і моделювання соціально-економічних об'єктів та процесів"(2022); Л.І. Никируй " Використання середовища Maple для розв'язання задач квантової механіки" (2018) та інші. Проф.Л.І.Никируй є фахівцем з питань інноваційних/дослідницьких проектів проектно-освітнього центру «Агенти змін» (<http://agencyzmin.pnu.edu.ua/>), ОК "Організація наукової діяльності" викладається д.фіз.-мат.н. Льницьким Р.В., а ОК "Управління науково-дослідницькими проектами" к.фіз.-мат.н. Никируй Л.І. ЕГ вважає, що хоча б 1 ОК має викладатись фахівцем в області економіки з відповідними науковими напрацюваннями для відображення специфіки наукових досліджень в економічних науках.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного відбору регламентується "Положенням про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників Державного вищого навчального закладу "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника " (<http://surl.li/ggwe>) та "Положенням про конкурсну комісію університету з питань проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника "(<http://surl.li/bgsgb>), Під час зустрічі з групою забезпечення, керівним складом ЗВО було відзначено чіткість, зрозумілість та прозорість процедури конкурсного відбору НПП. Під час конкурсного відбору беруться до уваги наступні показники: наявність відповідної освіти, наукового ступеня, вченого звання; наявність публікацій у фахових вітчизняних та іноземних виданнях, в т.ч. тих, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science з профілю кафедри та навчальних дисциплін, відповідний стаж роботи, відповідність ліцензійним умовам. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими та дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму для реалізації ОП. Викладачі активно працюють за напрямом підготовки та видання монографій, авторських навчально-методичних посібників, методичних розробок та вказівок з метою подальшого вдосконалення методичного забезпечення дисциплін, які викладаються на ОНП: А.А Венгринович "PROFESSIONAL ENGLISH IN PHYSICAL AND OCCUPATIONAL THERAPY.": підручник (2020), "Medical Jokes And Funny Stories": навчальний посібник (2018); О.Я. Дойчик "Modal Verbs: Theory and Practice": навчально- методичний посібник (2019); Л.І. Дмитришин "Формування структури сільськогосподарського виробництва в регіонах: теорія та практика": монографія (2019), "Емпіричні і статистичні методи в дослідженні ринку товарів і послуг": навчальний посібник (2019); М.І. Дмитришин "Практикум з вищої математики" : навчальний посібник (2020); І.С. Благун "Емпіричні і статистичні методи в дослідженні ринку товарів і послуг": навчальний посібник (2019), "Економічне прогнозування: теоретичні та прикладні аспекти": підручник (2020), "Статистичний аналіз і моделювання соціально-економічних об'єктів та процесів"; підручник (2022); Л.І. Никируй " Використання середовища Maple для розв'язання задач квантової механіки": навчальний посібник (2018) та інші. Під час конкурсного відбору викладачів ОНП враховується щорічне рейтингування НПП за результатами наукової, навчально-методичної, організаційної, виховної та інших видів робіт (Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника), згідно з яким результати рейтингового оцінювання можуть враховуватись при проведенні конкурсів на заміщення вакантних посад.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На зустрічі з роботодавцями було підтверджено їх участь у організації та реалізації освітнього процесу шляхом рецензування ОНП, зокрема рецензії надані директором ТОВ "Імперово Фудз" В.Марчуком, завідувачем кафедри економічної кіберетики КНУТШ О.Ляшенко та зав.відділом моделювання та прогнозування економічного розвитку ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України" М.Скрипниченко. Всі надані рецензії позитивні. Під час

зустрічі з роботодавцями було отримано інформацію про тісну співпрацю роботодавців з гарантом програми та надання стейхолдерами усних рекомендацій щодо програми. Під час резервної зустрічі представник роботодавців віце-президент Івано-Франківської торгово-промислової палати М.Савка підтвердила, що знайома з ОП, часто спілкується з гарантом з приводу ОК, пропонувала при розробці та перегляді ОН враховувати її практичну складову та підтвердила можливість працевлаштування випусників даної освітньої програми у бізнесі. Існує практика опитування роботодавців щодо ОНП (<http://surl.li/gitdv>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

В ПНУ запроваджено практику читання гостьових лекцій. Університет організовує відкриті лекції провідних закордонних вчених в рамках гранту Collegium Carpathicum (<https://observatorium.pnu.edu.ua/>). У 2019 році У ПНУ прочитав відкриту лекцію «Використання експериментів в економіці: сучасні тенденції» всесвітньо відомий економіст Роман Шеремета (<http://surl.li/gkmwk>). Кафедра підтримує ініціативи міжвузівських наукових семінарів, конференцій, онлайн-зустрічей (<http://surl.li/gkmwp>). Керівництво дисертаційними роботами та проведення занять забезпечують найдосвідченіші викладачі ОНП, які мають багатий міжнародний досвід і є визнаними сертифікованими експертами у своїх галузях (Благун І.С., Будник О.Б., Никируй Л.І.). Значну роль у співпраці відіграють проєктно-освітній центр «Агенти змін» (<http://surl.li/dvxid>), Центр інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem», на базі яких проводяться тренінги та вебіари, презентуються інноваційні проєкти, апробуються результати досліджень (<http://surl.li/dvxhu>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У 2020 р. ПНУ отримав доступ до лідерів ринку онлайн-навчання – платформ Coursera, Udeму, де охочі можуть пройти навчання та отримати сертифікат, а саме: Дмитришин Л. І. пройшла навчання на платформі Coursera за програмою A Crash Course in Data Science (Johns Hopkins University); Буртняк І.В. отримав сертифікати за програмою Introduction to Big Data (UC San Diego); Game Theory (Higher school of economics/ National research university). НДЧ розроблена покрокова інструкція з оформлення проходження підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників ПНУ (<http://surl.li/eujjl>). На сайті університету постійно оновлюється інформація про конкурси та грантові можливості для НПП (<http://surl.li/kxsr>). Система рейтингування та преміювання ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів, що відображається у публікаційній активності у виданнях, які індексуються у наукометричних базах Scopus та WoS викладачів, які забезпечують ОНП: д.е.н., проф. Благун І.С. (Scopus - 10, WoS - 2), д.е.н. проф. Дмитришин Л.І. (Scopus - 8, WoS - 2), д.е.н., проф. Буртняк І.В. (Scopus -14, WoS -2; д.ф.-м.н., проф. Їльницький Р.В. (Scopus -16); д.ф.н., проф. Дойчик М.В. (Scopus-2); д.пед.н., проф. Будник О.Б. (Scopus-2); проф.Никируй Л.І. (Scopus; WoS - 10 журналів); д.ф.-м.н., проф. Дмитришин М.І. (Scopus -13, WoS -10) та інші.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ПНУ налагоджена система заохочення професійного розвитку викладачів шляхом матеріального та нематеріального стимулювання. Передбачається преміювання та зменшення навчального навантаження за публікації, які індексуються наукометричними базами даних Scopus та Web of Science (Положення про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету за публікації, які індексуються наукометричними базами даних Scopus та Web of Science); надання творчої відпустки для закінчення дисертаційних робіт, написання підручників, монографій (Положення про порядок надання творчих відпусток науковим і науково-педагогічним працівникам ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»); отримання заохочувальних відзнак (Положення про заохочувальні відзнаки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника); доплата до заробітної плати в розмірі 1000 грн. за звання «Почесний професор ПНУ» (Положення про звання «Почесний професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»), надбавка за високий рейтинг НПП (Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника"), доплата до посадових окладів штатних наукових співробітників Університету, що працюють за господарською тематикою (Положення про організацію наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника). На зустрічі з НПП було підтверджено, що викладачі отримують премії за керівництвом аспірантами, що захистили дисертацію (Благун І.С., Дмитришин Л.І.), за успішно проведену акредитацію тощо. Крім того, система рейтингування передбачає нарахування балів за підвищення кваліфікації викладача, а також передбачено оцінювання викладача методом 360 градусів (<http://surl.li/bgbsh>). Рейтинг викладачів опубліковується на сайті університету (<http://surl.li/gmbgj>), перші 5 викладачів такого рейтингу отримують премії, що було зазначено на фокус-групі бухгалтером та самими викладачами. На програмі працюють НПП, які потрапили у ТОП-10 (Благун І.С., Пілько А.Д. (вибіркова ОК), Буртняк І.В.) (<http://surl.li/gmfjc>). Оцінювання викладачів методом 360 градусів відбувається Центром дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності, анкета розсилається на корпоративні пошти викладачам та завідувачам для заповнення. В такому оцінюванні приймають участь і здобувачі.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

НПП, які задіяні до реалізації ОНП "Економіка", мають високу професійну та академічну кваліфікацію, яку постійно підвищують, здебільшого за рахунок участі у міжнародних грантових проєктах. Викладачі, які задіяні на програмі, мають публікації, як у фахових виданнях України, так і у закордонних журналах, що входять до баз даних Scopus, Web of Science, співпрацюють з іншими закладами освіти, науковими установами. Процедура конкурсного добору є прозорою, враховує професіоналізм викладачів як вимогу для займання посади. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП шляхом пропозицій різних форм підвищення кваліфікації, програм, а також через матеріальне та нематеріальне заохочення. Розрахунок індивідуального рейтингу, який проводить ЗВО, включає оцінювання наукової діяльності викладача, організаційно-методичну роботу та педагогічну майстерність. Викладачі з найвищим рейтингом отримують премії. На програмі такі є.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Дисципліни "Організація наукової діяльності" та дисципліна "Управління науково-дослідницькими проєктами" викладаються фахівцями в галузі фізико-математичних наук. Рекомендовано у наступному навчальному році залучити до викладання хоча б однієї дисципліни фахівця саме в області економіки з відповідною економічною освітою та публікаціями для відображення специфіки досліджень. Проведення наукових досліджень в соціальних науках мають свою специфіку.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОНП "Економіка" відповідає рівню В, оскільки професійна та академічна кваліфікація НПП, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів, в тому числі через матеріальне та нематеріальне заохочення, програми розвитку. Рейтингова модель оцінювання ефективності роботи НПП є прозора та охоплює всі складові комплексної оцінки роботи викладача. Присутній розвиток викладачів через реалізацію НПП освітніх та наукових грантових проєктів. ЕГ констатує загальну відповідність критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до Статуту фінансування ЗВО здійснюється за рахунок державного бюджету (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/05/Statyt-2021.pdf>). Інформація про фінанси ЗВО є відкритою (<https://pnu.edu.ua/інформація-про-фінансові-ресурси/>). Також під час зустрічі ректор Цепенда І. зазначив, що вони залучають зовнішні кошти, а саме гранти, стипендіальні фонди від держави тощо. На даний момент заклад має 3 постійних партнери (1 український та 2 європейських). ЗВО має розвинуту матеріальну базу та соціальну інфраструктуру (навчальні корпуси, гуртожитки, студентські їдальні, спортивні зали, медичний комплекс тощо). ЕГ мала змогу переконатись, що аудиторії обладнані мультимедійною технікою. Інформація стосовно матеріально технічного забезпечення розміщена на сайт ЗВО (<https://cutt.ly/f7DKohv>). Також аспірантам надається можливість працювати в Центрі інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem» (<https://ciot.pnu.edu.ua/>), Молодіжному центрі «PARAGRAPH» (<https://paragraph.if.ua>), проєктно-освітньому центрі «Агенти змін» (<http://agentyzmin.pnu.edu.ua/>), який надає аспірантам можливості практичної співпраці з представниками об'єднаних територіальних громад; та аудиторіях економічного факультету, обладнаних мультимедійною технікою у рамках реалізації міжнародних грантів. Наукова бібліотека має 14 залів з доступом до мережі Інтернет, електронну бібліотеку, репозитарій повнотекстових видань (<http://lib.pnu.edu.ua/elibrary.php>), (<http://lib.pnu.edu.ua:8080/>). Здобувачі та викладачі мають вільний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів (Web of Science, Scopus, ScienceDirect та ін.). У навчальному процесі за ОНП використовується обладнання та ліцензійне програмне забезпечення Linux, Word, Excel. Наявна корпоративна пошта Google Workspace, з можливістю використовувати безкоштовно 100 Гб хмарного сховища. Реалізація дистанційного навчання проводиться на власній внутрішній

платформі, (<https://d-learn.pnu.edu.ua>) а також за допомогою програми ZOOM. Перевірка робіт на плагіат здійснюється за допомогою ліцензійного забезпечення UNICHECK, Plagiat.pl. ЕГ констатує, що освітнє середовище та матеріальні ресурси забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ПНУ надає безкоштовний доступ до інформаційних ресурсів та інфраструктури, необхідної для викладання та навчання. Усім, хто залучений до навчального процесу, надається безкоштовний доступ до корпоративної пошти Google Workspace, з можливістю використовувати безкоштовно 100 Гб хмарного сховища. ЗВО забезпечує вільне використання власної дистанційної платформи D-learn (<https://d-learn.pnu.edu.ua>). Під час зустрічі ЕГ мала змогу переконатись, як саме функціонує платформа, побачити її наповненість. Дистанційна платформа створює унікальне освітнє середовище, де пропонуються розроблені курси та можливості ефективної організації навчання. Також було зазначено, що її планують вдосконалювати, а саме інтегрувати журнал оцінок, який також ЕГ переглянули під час огляду МТБ. Під час зустрічі здобувачі високо оцінили дану університетську платформу дистанційного навчання. Дана практика є взірцевою і буде позитивним прикладом для всіх ЗВО України. Підписана угода щодо безкоштовної перевірки робіт на плагіат - UNICHECK та Plagiat.pl. На зустрічі з допоміжним персоналом директор наукової бібліотеки Дзумедзей Р. наголосив, учасників освітнього процесу бібліотека надає безкоштовний доступ до навчальної та наукової літератури, а також до наукометричних баз даних таких як Web of Science, Scopus тощо. У кожній аудиторії є доступ до безкоштовного WiFi. У відкритому доступі розміщено Путівник для аспірантів, який допомагає пройти здобувачам весь навчально-науковий шлях. Здобувачі високо оцінили дану можливість, яка спрощує пошук необхідної інформації. ЕГ відзначає дану розробку взірцевою.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час зустрічей було підтверджено факт проведення опитувань серед здобувачів. Кафедра розміщує у себе на сторінці відповідну інформацію (<https://kek.pnu.edu.ua/opytuvannia-stejkkholderiv/>). Здобувачі підтвердили інформацію стосовно проведення опитувань. Відділ аспірантури і докторантури задовольняє потреби та інтереси здобувачів (<https://vad.pnu.edu.ua>). У аспірантів є можливість співпраці зі студентським сенатом (<https://senat.pnu.edu.ua/>), профкомом (<https://pnu.edu.ua/студентський-профком/>), молодіжним центром PARAGRAPH (<https://paragraph.if.ua>), Центром студентського розвитку (<https://studcenter.pnu.edu.ua>), Проектно-освітній центр «Агенти змін» (<http://agentyzmin.pnu.edu.ua/>). Документи, що регламентують безпечності освітнього середовища, приміщення та умови навчання відповідають діючим санітарним вимогам та правилам протипожежного захисту (<https://vvrpr.pnu.edu.ua/безпечність-освітнього-процесу>). До послуг здобувачів функціонує навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (лабораторія). ЗВО продемонструвало ЕГ наявність пандусів, облаштування навчальних корпусів засобами пожежного гасіння, протипожежним інвентарем та планом евакуації на кожному поверсі. Також заклад має 13 укриттів з дотриманням відповідних вимог до них. У закладі працює відомча охорона приміщень, встановлено камери відеонагляду. Працівниками Навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://vvrpr.pnu.edu.ua/>) було проведено просвітницька робота з проблем: Психологічні ризики взаємодії людини з інформаційним середовищем; Психічне здоров'я сучасної молоді: ризики та профілактика розладів тощо. Аспірантам пропонуються теми для обговорення: Попередження булінгу та насильства в закладах освіти, Проблема вакцинації за умов нової коронавірусної пандемічної реальності та інші (<https://cutt.ly/whPU5W2>). Завідувач навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи Романова Л. охарактеризувала роботу лабораторії. Як до них можуть звернутись здобувачі. Проблеми з якими вони стикаються різні, починаючи від нерозділеного кохання закінчуючи станом в країні. Слід зазначити, що звернутись до психолога можна анонімно. У ЗВО працює гаряча лінія з ректором через електронну скриньку rector@pnu.edu.ua, електронну форма звернень студентів або за телефоном довіри (0342) 59-60-24. ЕГ констатує, що у ЗВО створено освітнє середовище яке дозволяє задовольнити академічні потреби і інтереси здобувачів ОНП «Економіка».

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ПНУ надає освітню організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти ОНП «Економіка». Створено багаторівневий механізм підтримки на рівні університету (здобувач – профільний проректор, здобувач – ректор), факультету (здобувач – заступник декана, здобувач – декан), кафедри (здобувач – науковий керівник, викладач, завідувач кафедри, гарант), особистісного (здобувач – здобувач, здобувач – органи студ. самоврядування). Освітня підтримка забезпечується власною дистанційною платформою D-learn. Робота ЕГ зі здобувачами було відмічено, що за рахунок створення корпоративної пошти вони мають можливість проводити додаткові курси. Організаційно-інформаційна підтримка здійснюється за рахунок регулярних зустрічей кафедри зі здобувачами стосовно складання індивідуальних планів, змісту дисциплін ОНП, академічної доброчесності,

атестації тощо. Здобувачі підкреслили, що НПП завжди з ними комунікують, що при необхідності вони завжди можуть отримати консультації. У ЗВО надає психологічну підтримку (<https://cutt.ly/K7DOgfu>). Здобувачі розповіли, що потреби в триманні даної підтримки у них не було. У разі переживань щодо захисту дисертаційної роботи вони з легкістю можуть звернутись до свого керівника. Соціальну підтримку здобувачам надає Первинна профспілкова організація (<https://profkom.if.ua>) та студентський сенат (<https://senat.pnu.edu.ua/>). Соціальна підтримка аспірантів реалізується через механізм призначення стипендій (<https://pnu.edu.ua/derzhavni-stypendii/>). Документи, що регламентують тримання соціальних стипендій (<https://pnu.edu.ua/normatyvni-dokumenty/>). Голова Студентського сенату Лялюк В. підтвердила можливість отримання соціальних стипендій описавши саму процедуру подання. І додала, що ЗВО має три недержавні стипендії - Повір у себе, Фундація Лозинських та стипендія Фонду Інституту Східноєвропейських досліджень (<https://pnu.edu.ua/nederzhavni-stypendii/>). Вивчення рівня задоволеності здобувачів підтримкою ЗВО здійснюють Центр забезпечення якості освіти (<https://cqa.pnu.edu.ua/>); Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності (<https://ceeq.pnu.edu.ua/>); навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи, що здійснює системний психологічний супровід освітнього процесу (<https://vppr.pnu.edu.ua/>); Центр психологічної підтримки «Разом з тобою» (<https://philosophical.pnu.edu.ua/центр-психологічної-підтримки-разом/>). Здобувачі можуть напряму написати ректору на електронну пошту (rector@pnu.edu.ua) або звернутись під час регулярних онлайн зустрічей ректора зі здобувачами (<https://www.instagram.com/tsependaigor>). У ПНУ було розроблено Путівник для аспірантів який містить загальну інформацію про: заклад, основні пріоритети для науковців, наукову бібліотеку, нормативно-правову базу, студентські організації, дистанційне навчання, додаткові можливості для аспірантів, навчальний процес, та іншу корисну інформацію (<https://cutt.ly/i5xkFT9>). Здобувачі високо оцінили даний путівник.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Статут ЗВО чітко визначає права для осіб з особливими освітніми потребами, а саме: безоплатне забезпечення інформацією для навчання в доступних форматах із використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності для таких осіб (п.4.7.6); спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та доступ до інфраструктури ЗВО відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я (п. 4.7.28). Огляд матеріально-технічної бази продемонстрував сприятливі умови для таких осіб. У корпусах встановлені зовнішні пандуси та поручні, облаштовано спеціальний санвузол, ліфт, який зручний для використання людей на візку, а також написи шрифтом Брайля. У ЗВО розроблений порядок супроводу осіб з особливими потребами (<https://pnu.edu.ua/dokumenty/>)(<https://cutt.ly/R7DKizi>). Дані щодо інспектування закладу щодо доступності освіти для осіб з особливими освітніми потребами розміщено на сайті закладу (<https://nmv.pnu.edu.ua/ліцензування-й-акредитація/ліцензування/відомості-про-матеріально-технічну->). Голова Студентського сенату Лялюк В. додала, що у Гуртожитку №4 створені необхідні умови для проживання таких осіб. Працівники зазначили, що особи з особливими освітніми потребами у ПНУ навчаються, а на ОНП "Економіка" таких осіб немає.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій чітко прописані в нормативних, зокрема у Статуті університету. Здобувачі мають право на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства, на оскарження дій педагогічних і науково-педагогічних працівників, посадових осіб та органів управління університету). Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники відповідно до посадових обов'язків мають дотримуватися норм професійної етики, моралі, Статуту університету, Правил внутрішнього трудового розпорядку Університету, законів, інших нормативно-правових актів, поважати гідність осіб, які навчаються в Університеті. Це сприяє запобіганню конфліктних ситуацій, які пов'язані з дискримінацією, корупцією, сексуальними домаганнями та забезпечує процедури їхнього розв'язання. У ЗВО працює "гаряча лінія" з ректором (rector@pnu.edu.ua), форма зворотного зв'язку (<https://pnu.edu.ua/зворотний-зв'язок/>), відділ запобігання та протидії корупції <https://vzv.pnu.edu.ua>. Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи проводить виховну роботу з питань профілактики булінгу (<https://vppr.pnu.edu.ua/>). Голова ради з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів і молодих вчених Боришкевич І. зазначила, що у разі конфліктної ситуації здобувачі можуть звернутись до ректора. Також у ЗВО розміщено скриньки довіри. Аспіранти першого року навчання проходять анонімне анкетування на дистанційній платформі з метою оцінки викладання, наповненості сайту, оцінити лекції, практики тощо. Голова Студентського сенату розповіла про виникнення подібної ситуації на іншій ОП та шлях її вирішення. Щодо даної ОНП "Економіка" подібних випадків не виявлено. Відповідно до наказу ректора «Про заходи з метою попередження булінгу та насильства в освітньому просторі», від 07.03.2019 № 155 (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/03/наказ-155.pdf>), запроваджені алгоритми превентивно-просвітницької та методично-настановчої діяльності в академічному середовищі та структурних підрозділах університету. Також розроблено Положення про запобігання та протидії насильству (в тому числі боулінгу) в громаді університету <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/%D0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA-%D0%B4%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D1%83-%E2%84%96148-%D0%B2%D1%96%D0%B4-31.03.2022.pdf>). У ПНУ функціонує відділ запобігання та виявлення корупції, який забезпечує приймання та розгляд повідомлень, в

тому числі від викривачів про можливі факти вчинення працівниками університету корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» (<https://vzvkv.pnu.edu.ua/>). На зустрічі зі студентським самоврядуванням було встановлено, що для запобігання корупції проводяться спеціальні вебінари. Подібні випадки в межах ОНП не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ПНУ створює сприятливі умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами, які пройшли необхідну перевірку. Представники ЗВО є відкритими для комунікацій зі здобувачами, безпосередньо можна звернутись до ректора у разі конфліктних ситуацій. Навчання проводиться на власній розробленій дистанційній платформі. Дистанційна платформа створює унікальне освітнє середовище, де пропонуються розроблені курси та можливості ефективної організації навчання. Також було зазначено, що її планують вдосконалювати, а саме інтегрувати журнал оцінок, який також ЕГ переглянули під час огляду МТБ. Під час зустрічі здобувачі високо оцінили дану університетську платформу дистанційного навчання. Дана практика є взірцевою і буде позитивним прикладом для всіх ЗВО України. В закладі існує можливість анонімного звернення у разі виникнення конфліктної ситуації. Ще однією позитивною практикою є Путівник аспірантів, що містить всю необхідну інформацію для поінформованості аспірантів щодо всіх процедур проведення наукового дослідження у закладі, а також можливостей і наявних переваг (представлений опис закладу, надані основні пріоритети для науковців, можливості наукової бібліотеки та інших підрозділів, зазначена нормативно-правова база, студентські організації, схарактеризовані особливості дистанційного навчання, додаткові можливості для аспірантів тощо). Здобувачі позитивно оцінили наявність такого путівника. Дана розробка є взірцевою і слугує прикладом для інших.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

не виявлено

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

За результатами експертизи ЕГ дійшла висновку, що недоліків за даною ОНП не виявлено. Повна узгодженість по підкритеріям 7.1-7.6. Взірцевість даної програми полягає у впровадженні власної платформи для реалізація дистанційного навчання з майбутнім оновленням, а саме інтеграцією журналу оцінок. Платформа створює унікальне освітнє середовище. В ЗВО сформоване сприятливе середовище для життя та здоров'я здобувачів. Представники ЗВО є відкритими для комунікацій зі здобувачами, безпосередньо можна звернутись до ректора у разі конфліктних ситуацій. ЗВО надає безкоштовну психологічну підтримку для здобувачів. У закладі розроблені необхідні процедури щодо поводження з особами, які мають особливі освітні потреби, та створені безперешкодні умови для їх пересування. Запропоновано Путівник Аспіранту, в якому прописана вся необхідна інформація для здобувачів.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП відбувається у ЗВО за встановленими процедурами згідно з Положенням про освітні програми у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/ekorr>); Положенням про кадрове забезпечення освітніх програм (<http://surl.li/gjtv>); Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/gjjud>). Нову освітню програму розробляють на основі стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти з урахуванням вимог професійних стандартів у відповідній професійній галузі. Освітню програму щорічно оновлюють у частині всіх компонентів, крім цілей і програмних навчальних результатів. Діючи, затверджену, освітню програму переглядають щонайменше один раз у три роки. Підставами є: - затвердження Кабінетом Міністрів України нового переліку спеціальностей або внесення змін до чинного переліку; внесення змін до циклів загальної та професійної підготовки (за рішенням

Міністерства освіти і науки України або Вченої ради університету), в тому числі до варіативної частини на підставі пропозицій вчених рад навчальних підрозділів; затвердження нових стандартів освіти; пропозиції стейкхолдерів. Остання версія ОНП була удосконалена за рахунок введення стандарту вищої освіти

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Пропозиції здобувачів вищої освіти щодо удосконалення ОНП збираються шляхом опитувань, яке проводиться кафедрою (<http://surl.li/gjly>) та Центром забезпечення якості (<http://surl.li/gjlmc>). Під час зустрічей зі здобувачами та адміністративним персоналом дана інформація була підтверджена. Аспірант Крамар В.Р. оцінює високо статистично-математичну, комп'ютерну та цифрову складову в освітньому процесі та мінімізацію теоретичної складової, посилення якої здійснили при розробці ОНП 2022 р. (Витяг з протоколу засідання кафедри економічної кібернетики №14 про врахування пропозицій стейкхолдерів від 27.06.2022). Звіт опитування здобувачів розміщено на сайті (<http://surl.li/gjly>). ЕГ рекомендує удосконалити звітність та саму анкету. Зокрема, відсутня інформація про терміни проведення опитування, кількість респондентів. Анкета містить питання, що мають бути поставлені окремо для зменшення вирогідності отримання некоректної інформації. Наприклад, "Чи задоволені Ви рівнем інформаційного забезпечення навчального процесу та доведення до відома критеріїв оцінювання?". На значну кількість питань здобувачі відповідають Так/Ні, що обмежує можливість отримання інформації. Анкета не містить відкриті питання, що стосуються пропозицій або висловлення думки, що потрібно удосконалити. Результати опитування, яке проводить Центр забезпечення якості важко читати, оскільки результати відокремлені від питань (<http://surl.li/gitdv>). ЕГ рекомендує удосконалити форму звітності щодо опитування різних стейкхолдерів. Проаналізувати отримані результати - важко. В анкеті для оцінювання представлена шкала Лайкерта (повністю не погоджуюсь, повністю погоджуюсь). Звітність містить оцінювання за 5-ти бальною шкалою. ЕГ рекомендує удосконалити представлення результатів анкетування для подальшого опрацювання. Як було зазначено на фокус-групах, всі результати обговорюються на кафедрах та вчених радах. В університеті також є анкета "Викладач очима студентів". Результати представляються по кожному викладачу (приклад звіту в системі)

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці залучені до процесу періодичного перегляду ОНП як партнери. На веб-сторінці кафедри відображені рецензії на ОНП (<http://surl.li/gjlsx>), а саме надані: зав.відділом моделювання та прогнозування економічного розвитку ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України" д.е.н., проф. Марією Скрипниченко, зав.кафедри економічної кібернетики КНУТШ д.е.н., проф. Оленою Ляшенко, директором ТОВ "Імперово Фудз" Василем Марчуком. Всі рецензії позитивні (Витяг з протоколу засідання кафедри економічної кібернетики №1 про врахування пропозицій стейкхолдерів від 16.08.2022). Пропозиції роботодавців щодо важливості синтезу знань з економіки, математичних методів і моделей та інформаційних технологій в економіці (<http://surl.li/gjmhb>) враховані при розробці ОНП 2022 р. через оновлення та введення ОК4, ОК6, ОК8-10. Крім того, Центр забезпечення якості проводить опитування роботодавців та передає інформацію на кафедри (<http://surl.li/voxi>). Результати опубліковані на сайті (<http://surl.li/gitdv>). Як вже зазначалось попередньо, ЕГ рекомендує удосконалити представлення результатів.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Кафедра економічної кібернетики підтримує постійні контакти з випускниками як стейкхолдерами ОНП. Прикладами успішних випускників ОР Доктор філософії є: Савка Марія Володимирівна (віце-президент Івано-Франківської торгово-промислової палати), Марчук Василь Дмитрович (директор ТОВ "Імперово Фудз") та інші. Інформація щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОНП Економіка збирається викладачами кафедри через особисті контакти. В рамках започаткованого ПНУ соціального проекту «Осередок менторства», кафедра економічної кібернетики проводить організацію зустрічей з випускниками через організацію курсу лекцій «Від теорії до практики: секрети успіху», серед яких: зустріч студентів з випускниками кафедри – переможцями чемпіонату NBU University Challenge (<http://surl.li/gjmhk>), онлайн-лекція Б.Бегея «Навики економіста-аналітика в сучасних умовах: пріоритетність вивчення іноземних мов» (<http://surl.li/gjmhy>), дослідницький семінар, під час якого Маріаросарія Комунале (Mariarosaria Comunale, Bank of Lithuania) презентувала дослідження на тему "Залежність від шоків ефекту переносу обмінного курсу у єврозоні" (<http://surl.li/gjmjg>) та інші.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система внутрішнього забезпечення якості регламентується положенням «Про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/kxtm>), Положення про моніторинг і оцінювання процесів забезпечення якості освіти (<http://surl.li/gjrvd>), Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<http://surl.li/gjrwс>), Положення про Раду з якості (<http://surl.li/угос>). Плановий аудит системи забезпечення якості проводиться відповідно до річного плану роботи Університету, що затверджується Вченою радою закладу. Основними структурними підрозділами ПНУ, які відповідають за внутрішнє забезпечення якості освіти є: Центр забезпечення якості (моніторинг освітньої діяльності та формування аналітичних даних для ефективного управління якістю освіти в ПНУ); Рада з якості (формування політики і цілей у сфері якості освіти, внесення відповідних пропозицій керівництву ЗВО); Навчально-методичний відділ (організація навчального процесу (ОНП)); факультет (вчена рада затверджує низку питань внутрішнього забезпечення якості освіти (зміни до освітніх програм та ін.); кафедра. Періодичність аудитів структурних підрозділів Університету визначається з урахуванням вагомості процесів, що здійснюються цим структурним підрозділом. Структурні підрозділи, що забезпечують основні процеси, перевіряють не менше, ніж один раз на рік. Позапланові аудити можуть проводитися у разі: зміни організаційної структури Університету; наявності порушень (відхилень, невідповідностей), які суттєво впливають на результати освітньої та наукової діяльності Університету; наявності претензій від замовників (стейкхолдерів); запровадження нових стандартів; організації роботи з підготовки справ щодо ліцензування освітньої діяльності та акредитації освітніх програм та Університету в цілому. Внутрішній аудит кафедри економічної кібернетики відбувся у березні 2022 році, під час якого було засвідчено відсутність суттєвих недоліків в ОНП та освітній діяльності з реалізації ОНП Економіка. Виявлено часткові недоліки в оформленні навчально-методичного забезпечення ОК 11, які були усунуті. Складовою моніторингу якості освіти й оцінювання роботи НПП є різні види опитувань стейкхолдерів з аналізом результатів та представлення їх на веб-сторінці університету (<http://surl.li/gjsae>) та кафедри (<http://surl.li/gjlly>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП Економіка акредитується вперше. В процесі формування ОНП Економіка було взято до уваги зауваження та пропозиції, отримані за результатами акредитації ОП Економіка за (першим) бакалаврським рівнем (04.03.2020 – 06.03.2020), ОП Економічна кібернетика за (другим) магістерським рівнем (20.11.2019-22.11.2019), ОП Психологія за (третьім) рівнем доктор філософії (11.01.2023-13.01.2023) та інших акредитацій ОНП в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Зокрема, кафедра систематично проводить ознайомлення здобувачів вищої освіти із правилами визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті та інформує про можливість проходження курсів на онлайн платформах (Coursera, Prometheus та ін.). Пропозиції щодо видання сучасних наукових праць керівників, які будуть дотичні до робіт здобувачів у даній освітній програмі враховані. В силабусах окремо визначено результати навчання і окремо компетентності, для проекту освітньої програми передбачено порядок її розміщення на офіційному сайті кафедри для ознайомлення з її змістом для всіх стейкхолдерів і налагодження зручного і зрозумілого каналу зв'язку з гарантом ОНП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У ЗВО проводиться систематична робота щодо формування культури якості: приділяється увага удосконаленню ОНП, МТБ навчального процесу, проводиться внутрішній аудит забезпечення якості ОП. Культура якості освітньої програми та дотримання академічної доброчесності здійснюється відповідно до наступних документів: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ПНУ; Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: Кодекс честі ПНУ (<http://surl.li/dhres>); Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ПНУ (<http://surl.li/gjsfо>); Положення про запобігання академічному плагіату в ПНУ (<http://surl.li/gjsft>) та інші. Учасники академічної спільноти залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП: участь у роботі Вченої Ради економічного факультету, обмін досвідом шляхом участі у конференціях; стажування у вітчизняних та зарубіжних ЗВО; рецензування ОП представниками академічної спільноти (<http://surl.li/gjlsx>); тренінги тощо. Повноваження та обов'язки із виконання окремих функцій системи внутрішнього забезпечення якості розподіляються між наступними відділами: Центром забезпечення якості, Радою з якості, Науково-методичною радою, Центром соціальних досліджень; Навчально-методичним відділом, Науково-дослідною частиною, Центром дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності, Інформаційно-обчислювальним центром, кафедрами Університету, Відділом виробничої (навчальної) практики, Комісією з питань етики та академічної доброчесності, Адміністратором системи виявлення текстових збігів / ідентичності / схожості, деканатами, Відділом міжнародних зв'язків, Навчально-виробничою лабораторією виховної та психолого-педагогічної роботи, Відділом з питань запобігання та виявлення корупції. Діяльність вищеперахованих відділів узгоджена та сприяє удосконаленню ОНП на різних рівнях.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В ЗВО значна увага приділяється формуванню культури якості. Проводяться внутрішні аудити, зауваження враховуються. Створюються нормативні документи, які поширюють принципи академічної доброчесності та наслідки її недотримання. В ЗВО функціонує Рада з якості. Здійснюється опитування різних стейкхолдерів для отримання зворотного зв'язку для покращення освітніх програм, в тому числі і ОНП Економіка. В закладі функціонують різні підрозділи, що здійснюють моніторинг якості освіти, забезпечують реалізацію освітніх програм та, взаємодіючи між собою, забезпечують процедури, які сприяють постійному розвитку освітньої діяльності, в тому числі за даною програмою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Анкета, яка використовується для опитування студентів та розміщена у відкритому доступі, містить більшість питань закритого типу, що обмежує можливості отримання інформації; крім того, одне питання може містити декілька питань, що призводить до отримання не коректної інформації. Звітність не містить інформацію щодо термінів проведення та кількості респондентів. ЕГ рекомендує включити відкриті питання, чітко формулювати питання, прибрати амбівалентність, включити описову частину результатів опитування, отриманих кафедрою. Результати опитування різних стейкхолдерів, що здійснює Центр забезпечення якості, представлені у вигляді довгих діаграм, які складні для сприйняття. Дані не можливо прочитати без залучення первісної анкети, де відображені питання. ЕГ рекомендує представляти результати іншим способом. ЕГ рекомендує врахувати зауваження вже при наступному етапі здійснення опитувань та висвітлення результатів

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОНП "Економіка" відповідає рівню В, оскільки в Університеті розроблені процедури та механізм відкриття, моніторингу, вдосконалення ОНП. Дана ОНП оновлюється згідно з процедурами, визначеними Університетом. До процедур забезпечення якості вищої освіти долучені різні відділи, робота яких узгоджена та дійсно сприяє удосконаленню ОНП на різних рівнях. В університеті здійснюється опитування здобувачів та інших стейкхолдерів, результати яких враховуються при оновленні програми. Проте певні процедури опитування мають бути удосконалені.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Нормативні документи, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу розміщено на сайті закладу у відкритому доступі. Зокрема це; Статут Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника від 29.12.2021 №1456 (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/05/Statyt-2021.pdf>); Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-OOP.pdf>); Правила внутрішнього розпорядку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (додаток № 7) (<https://pnu.edu.ua/dokumenty/>); Колективний договір Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://pnu.edu.ua/dokumenty/>); Положення про навчально-методичний відділ від 11.03.2014 (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-navchalno-metodychnyi-viddil.pdf>); Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://pnu.edu.ua/dokumenty/>); Положення про науково-методичну раду від 11.01.2019 №23 (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/01/1192_19011511922_001.pdf); Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» від 29.11.2017 р. №11 » (<https://cutt.ly/O7PGEVz>); Путівник для аспірантів (<https://cutt.ly/a7PGxVb>) та ін. Здобувачі підтвердили інформацію стосовно відкритості та прозорості та наголосили, що перед навчанням їм розповідають як користуватись сайтом та де і що розміщено. Нормативні документи оприлюднено у відкритому доступі на сайті закладу та структурних підрозділів.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Під час резервної зустрічі Дмитришин Л. зазначила, що розміщення відповідної інформації стосовно проекту ОНП “Економіка” відбувається на сайті кафедри та навчально-методичного відділу (<https://nmv.pnu.edu.ua/проект-phd-економіка/>), (<https://kek.pnu.edu.ua/проекти-оп/>). Також там зазначена пошта гаранта для можливості надання рекомендацій та пропозицій. Перегляд програми відбувається раз на три роки, якщо не було виходу попередньо відповідного стандарту, або такої потреби. Слід зазначити, що у ЗВО відсутня зведена форма надання пропозицій/рекомендацій щодо покращення ОП, їх врахування або відхилення. ЕГ рекомендує розміщувати таку інформацію у довільній формі.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сторінці навчально-методичного відділу оприлюднена ОНП “Економіка” (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/09/051-OP-economica-phd-2022-.pdf>). Перейшовши на сторінку кафедри у вкладці “Доктор філософії” (<https://kek.pnu.edu.ua/освітні-програми>) де розміщується вся необхідна інформація така як; робоча програма, графік навчального процесу (<https://cutt.ly/R7AyabU>), розклад занять (<https://asu.pnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi/>), навчальний план (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/09/051-NP-economica-phd-2022-.pdf>), силабуси (<https://kek.pnu.edu.ua/sylabusy-phd-2022-2023-n-r/>), Путівник для аспірантів (<https://cutt.ly/a7PGxVb>). Наявна вкладка “Абітурієнтові” де опубліковано дані щодо вступу (<https://cutt.ly/L7Auw8T>). Зустріч зі здобувачами підтвердила, що вся необхідна інформація розміщена на сайті.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЕГ встановила, що ЗВО дотримується принципу прозорості та відкритості. Усі документи, що регулюють та забезпечують освітній процес на ОНП, знаходяться у відкритому доступі. Обсяг оприлюдненої інформації забезпечує повноту розуміння особливостей процедур освітньої діяльності за програмою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

У ЗВО відсутня зведена форма надання пропозицій/рекомендацій щодо покращення ОП, їх врахування або відхилення. ЕГ рекомендує розмістити таку інформацію у довільній формі до наступного навчального семестру та при подальшому перегляді ОНП Економіка.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОНП має значний рівень узгодженості за підкритеріями. Зокрема, визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури всіх учасників освітнього процесу. Розміщені на сайті ОНП, навчальні плани, а також силабуси курсів. Разом з тим, ЕГ відзначає відсутність форми з пропозиціями від стейкхолдерів, їх врахування чи відхилення. Дана рекомендація може бути врахована найближчим часом, не знижує якість освіти на програмі, тому ОНП “Економіка” за даним критерієм відповідає рівню В

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої

освіти за спеціальністю та/або галуззю.

ОНП 2022 року передбачено 18 кредитів ЄКТС на здобуття глибинних знань із спеціальності (ОК Моделі мікроекономіки, ОК Системний аналіз в економіці, ОК Моделі мезо- і макроекономіки, ОК Сучасні математичні, комп'ютерні та цифрові технології в економіці), оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями - 6 кредитів ЄКТС (ОК Філософія та методологія науки, ОК Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика), для набуття універсальних навичок дослідника передбачено 9 кредитів ЄКТС (ОК Управління науково-дослідницькими проєктами, ОК Організація наукової діяльності), в тому числі педагогічна практика; здобуття мовних компетентностей - 9 кредитів ЄКТС (ОК Іноземна мова). ОК Управління науково-дослідницькими проєктами забезпечує підготовку аспірантів до роботи в міжнародному науковому середовищі, формує навички з підготовки заявок на отримання фінансування від європейських організацій. Дисципліни Організація освітньої діяльності та Філософія та методологія наукових досліджень знайомить з методами досліджень. При цьому, як зазначили на фокус-групі здобувачі, дисципліни відповідають їх науковим інтересам та спрямуванню, високо оцінюють навички моделювання, аналізу та прогнозування. За рахунок вибіркових дисциплін формують пакет освітніх компонентів, що поглиблюють знання з теми дослідження (<http://surl.li/gml0k>). В системі надані приклади індивідуальних планів здобувачів, де відображено їх вибір різних дисциплін. Консультації щодо професійно-орієнтованих дисциплін аспіранти здійснюють з науковими керівниками. В ОНП передбачена педагогічна практика обсягом 3 кредити ЄКТС, проходження якої закріплює вміння та навички викладацької майстерності. Для аспірантів, які поєднують навчання з науково-педагогічною діяльністю, педагогічна практика рішенням випускової кафедри може бути зарахована згідно з карткою навантаження аспіранта (п.3.2. Програми педагогічної практики практика). Такі аспіранти на програмі є. Це 2 аспірантки 3-го та 4-го років навчання. Іншим здобувачам пропонується проведення навчальних занять на ОР «Бакалавр» та «Магістр» та виконання різних методичних, організаційних заходів. Приклад звітності аспіранта надано в системі. Успішними доказами та практиками якісної підготовки аспірантів є захисти дисертацій в разових спеціалізованих вчених радах, організованих у ЗВО (https://svt.pnu.edu.ua/?page_id=1388). Один захист відбувся в університеті-партнері. Потрібно зазначити, що захисти відбуваються на регулярній основі. В закладі є наявний високо кваліфікований персонал, який забезпечує створення разових спеціалізованих рад для захисту досліджень дисертантів <https://kek.pnu.edu.ua/doktory-filosofii/>

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямів досліджень наукових керівників.

ЕГ за результатами аналізу опублікованої інформації щодо відповідності тем наукових досліджень напрямам досліджень наукових керівників, прийшла до висновків про те, що НПП здійснює активну науково-дослідну роботу та залучає аспірантів до розвитку відповідних тем <http://surl.li/gmmdr>. В системі надано додаткову інформацію щодо здобувачів, які навчаються на програмі більше 1 року. Більшість здобувачів мають публікації - Гринів В.М., Надвірнянський Ю.Р., Бушинський Є.В., Курилюк М.М. та інші. Позитивною практикою організації відповідного середовища, що формує умови для захистів є доктори філософії-випускники (<https://kek.pnu.edu.ua/doktory-filosofii/>). Також на фокус-групі з науковими керівниками, Буртяк І. В. зазначив про готовність до захисту ще 2-х дисертацій, випускників даної ОНП. На програмі зараз навчається більше 50 аспірантів. Більшість з яких успішно звітує про виконання плану дослідницької роботи, як було зазначено на фокус-групі Ільницьким Р. В.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Апробація результатів наукових досліджень відповідно до тематики наукових досліджень може бути здійснена під час педагогічної практики, в рамках якої аспіранти повинні підготувати та провести на належному рівні не менше 10 лекційних та 10 практичних занять у присутності наукового керівника, провідних викладачів випускової кафедри або завідувача випускової кафедри (<http://surl.li/gjhhl>). Здобувачі наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 051 Економіка вивчають дисципліни «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика» обсягом 3 кредити ЄКТС та "Організація наукової діяльності обсягом 6 кредитів ЄКТС, які дозволяють опанувати новітні методики викладання та навчання у закладах вищої освіти. Аспіранти активно долучаються до участі у наукових конференціях, круглих столах, тренінгах та соціально-економічних заходах (<http://surl.li/gmjyg>, <http://surl.li/gmjys>, <http://surl.li/gmjzn>). , а також методологічних семінарах, симпозиумах, конференціях, що висвітлюються на сайті кафедри, факультету. По підсумках цих заходів здобувачі оприлюднюють результати своїх досліджень у збірках наукових праць. Участь у наукових заходах кафедри для аспірантів є безкоштовною. Також аспіранти кожного семестру звітують про виконання індивідуального плану (<https://kek.pnu.edu.ua/atestatsia/>). Приклад такого звіту надано в системі. Заклад вищої освіти покриває витрати на видання монографій науковців, передбачені премії за особливі досягнення в науковій діяльності

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів до міжнародної наукової діяльності через: надання безкоштовного доступу до баз Scopus і Web of Science у локальній мережі університету, а також до журналів платформи Science Direct через корпоративну пошту @pnu.edu.ua; організацію вебінарів з питань використання авторських профілів в Scopus та платформи SciVal для пошуку партнерів (<http://surl.li/gldkt>); представлення платформи підвищення кваліфікації та саморозвитку для молодих науковців з актуальними пропозиціями від зарубіжних партнерів про співпрацю та можливості стажування (<http://surl.li/frgem>); консультування відділом управління проектами щодо розробки та подання конкурсних заявок та супровідного пакету документів на отримання грантових коштів від міжнародних донорів для реалізації освітніх, інфраструктурних та інвестиційних проектів (<http://surl.li/gldtp>); можливість відвідування лекцій провідних закордонних вчених в рамках освітніх проектів гранту Collegium Carpathicum (<http://surl.li/glduf>). В рамках реалізації корпоративного соціального проекту «Осередок менторства», який започатковано в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, 30 листопада 2021 року відбулася онлайн-зустріч здобувачів економічного факультету з Б. Бегеєм, логістичним менеджером міжнародної транспортної компанії Vista Trans (http://econom.univ.kiev.ua/departments/etmam/research_activity/). В 2020 р. кафедрою економічної кібернетики організовано відкритий дослідницький семінар, під час якого Маріаросарія Комунале (Mariarosaria Comunale, Bank of Lithuania) презентувала дослідження на тему “Залежність від шоків ефекту переносу обмінного курсу у єврозоні”. Також аспіранти беруть участь в стажуваннях, про що свідчать представлені сертифікати, зокрема аспірант 2 року навчання Віталій Крамар пройшов онлайн-стажування у Joint Vienna Institute (2022р.) (<http://surl.li/gjhri>). Самі ж здобувачі зазначили про те, що мають досвід участі у конференціях та представленні результатів дослідження. В додатку надано роботи самих аспірантів. Потрібно зазначити про їх досить активну участь у різних наукових заходах.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Керівники аспірантів задіяні в науково-дослідних темах «Моделювання процесів управління в соціально-економічних системах» (номер державної реєстрації 0113U005083). Керівник – Благун І.С. Термін дії - до 12.2027р. «Розробка організаційно-економічного механізму удосконалення виробничого господарських структур регіону» (номер державної реєстрації 0111U000875). Керівник – Баланюк І.Ф. Термін дії - до 12.2025р. «Конвергенція та інтеграція регіонів України в Європейський економічний простір: зміст, формування та перспективи розвитку» (номер державної реєстрації 0113U003549). Керівник – Ткач О.В. Термін дії – до 12.2027р. «Розробка теоретичних та прикладних аспектів управління соціально-економічним розвитком регіону» (номер державної реєстрації 0111U007667). Керівник – Пилипів Н.І. Термін дії – до 01.2027р. Наукові керівники аспірантів ОНП є активними дослідниками, їх результати у повній мірі відповідають темам дисертацій здобувачів (<https://kek.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/20/2023/03/vidpovidnist-prats-naukovykh-kerivnykh-temam-dysertatsij.pdf>). Також можна переконавшись, що керівники регулярно публікуються в провідних фахових українських та міжнародних виданнях таких як Scopus та WoS. В системі надано інформацію про наукові роботи НПП, які відповідають темам досліджень аспірантів. Також керівники публікують монографії та науково-методичні розробки: А.А Венгринович "PROFESSIONAL ENGLISH IN PHYSICAL AND OCCUPATIONAL THERAPY."(2020); О.Я. Дойчик "Modal Verbs: Theory and Practice"(2019); Л.І. Дмитришин "Формування структури сільськогосподарського виробництва в регіонах: теорія та практика" (2019), М.І. Дмитришин "Практикум з вищої математики" (2020); І.С. Благун "Статистичний аналіз і моделювання соціально-економічних об'єктів та процесів"(2022); Л.І. Никируй "Використання середовища Maple для розв'язання задач квантової механіки" (2018) та інші. Проф.Л.І.Никируй є фахівцем з питань інноваційних/дослідницьких проектів проектно-освітнього центру «Агенти змін» (<http://agentyzmin.pnu.edu.ua/>). Науково-дослідна робота стимулюється закладом через зменшення обсягу аудиторного навантаження викладачів, про що було зазначено на фокус-групах з різними представниками закладу

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Згідно з Положенням про запобігання академічному плагіату в ПНУ(<https://cutt.ly/77KJcqB>) роботами, які підлягають перевірці є - дисертаційні роботи на етапі представлення матеріалів робіт до апробації та для розгляду спеціалізованою радою, редакційною колегією або кафедрою; монографії, підручники, навчальні посібники та інші роботи, що мають авторський текст та вимагають рекомендації Вченої ради факультету/навчально-наукового інституту до видання; рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів). ЗВО використовує такі програми, як Unicheck (<https://unicheck.com/>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl>). Перевірка у даних програмах відбувається згідно з укладеними договорами. Під час зустрічей ЕГ встановила, що ЗВО створює необхідні умови щодо попередження порушення академічної доброчесності шляхом зустрічі зі здобувачами, проведення вебінарів, лекцій. Наприклад: методологічний семінар з питань якості ВО (<https://pnu.edu.ua/blog/2018/02/02/методологічний-семінар-з-питань-забе/>); онлайн-семінар «Академічна доброчесність та її інструменти» (<https://pnu.edu.ua/blog/2021/04/22/28445/>); семінар «Академічна доброчесність та її вимоги щодо кваліфікаційних робіт» (<https://kfsr.pnu.edu.ua/2021/10/21/з-нагоди-міжнародного-дня-академічно/>); вебінар-консультація у рамках Університетської школи академічної доброчесності (<https://kfsr.pnu.edu.ua/2022/10/28/28-жовтня-у-прикарпатському-університеті/>) та ін. Перед початком навчання працівники наукової бібліотеки проводять вебінари на тему, як правильно оформлювати посилання на літературу та

як правильно шукати літературу для наукового дослідження. Також працівники бібліотеки доводять до відома, які роботи підлягають перевірці на наявність запозичень. На додатковий запит ПНУ надало дисертаційну роботу, яка пройшла перевірку на плагіат. Керівництво ПНУ підкреслює, що викладачі і аспіранти підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності, погоджуючись з тим, що за конкретні порушення передбачають академічну та/або інші види відповідальності та до них можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру, в тому числі і усунення від наукового керівництва аспірантами. Наслідки порушення принципів академічної доброчесності прописані і у Кодексі честі та Положенні про запобігання та виявлення плагіату, а також зазначені у силабусах ОК. Під час експертизи було з'ясовано, що порушень академічної доброчесності на програмі в ЗВО не було. Дисертаційні роботи, які були захищені в ПНУ виставляються у репозитарії університету (<http://lib.pnu.edu.ua:8080/>). ЕГ констатує, що всі стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності є чіткими та зрозумілими, а ЗВО створює всі необхідні умови щодо дотримання та популяризації політики академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

На програмі створені всі умови для активної наукової діяльності викладачів, апробації результатів їх навчання у закордонних журналах, що входять до міжнародних баз даних та залучення до проведення відповідних досліджень аспірантів. Є можливості безкоштовної участі у конференціях для аспірантів, заклад за активну науково-дослідницьку діяльність знижує аудиторне навантаження НПП, покриває витрати на видання монографій, преміює. На ОНП здобувачі мають всі можливості для апробації наукових результатів в університеті безкоштовно, а також представлення результатів на конференціях різного рівня, наукових семінарах. Взірцевою практикою програми є регулярні захисти аспірантів в разових спеціалізованих вчених радах університету, що досягається за рахунок високої професійної активності наукових керівників, системи мотивації ЗВО до наукової діяльності та захисту аспірантів, забезпечення апробації результатів дослідження. До захисту на зараз вже представлено 2 дисертаційні роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не виявлено

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОНП програма за даним критерієм відповідає рівню А, оскільки активна наукова діяльність НПП забезпечує умови для керівництва аспірантами за визначеними темами, заклад створює умови для апробації результатів навчання в межах закладу на безкоштовній основі, так і здобувачі долучаються до виступів на конференціях, симпозіумах різного рівня. Взірцевою практикою програми є регулярні захисти аспірантів в разових спеціалізованих вчених радах університету, що досягається за рахунок високої професійної активності наукових керівників, системи мотивації ЗВО до наукової діяльності за напрямом досліджень аспірантів, забезпечення апробації результатів дослідження.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	A

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Буртняк Самооцінка Додаток 2 до наказу №690 від 28.11.2022 (1).pdf</i>	exmpNSCUU/pVeEs5iaWfAxpJWHPmnIL+yQ+vIN9ymkg=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Миколенко Олена Петрівна

Члени експертної групи

Фарат Олександра Володимирівна

Дерій Ольга Юріївна